

SVETLO NÁDEJE

Plameň adventnej sviečky
rozsvetuje hviezdu
z Betlehema.

Svietia spoločne
do tajomstva zvončekov
vo vetvičkách snov.

Címkajú do ľudských krokov
na ich ceste k ŽIVOTU...
ktorý je DAROM
pod snežnou jedličkou.

Július Lomenčík

Retrokalendár obce Málinec v predaji

Obec Málinec aj tento rok vydala kalendár obce Málinec na rok 2022. V kalendári máte vývozy TKO aj PLASTOV, ale aj spln mesiaca, tiež mnoho zaujímavých historických fotografií zo života v obci. Kalendár obce Málinec 2022 si môžete zakúpiť od 6. 12. 2022 na OcÚ Málinec, oddelenie kultúry u p. Kančovej, v cene **2,80 €**.

/ R. r./

LEKÁREŇ v Málinici zmena otváracích hodín

Pondelok : 13, 00 hod. – 16,30 hod.

Utorok: 07,30 hod. – 12,00 hod.

Streda: 13, 00 hod. – 16,30 hod.

Štvrtok: 07,30 hod. – 12,00 hod.

Piatok: 07,30 hod. – 12,00 hod.
a 13, 00 hod. – 16,00 hod.

Mgr. Zuzana Kurčíková

Málinské vianočné vinše

Narod'eu sa nán ňes spasiteľ,
všeho sveta vikupiteľ.
On sa znížil z visoké visostí,
abe nán vidobeu od Boha milosti.
On nás naučeu, ako mámo žiťi,
jest'ľi, že chcemo do neba prít'i.

Vinšujen ván této krásne sveitke,
žebe ste mali šťast'ei a váš život ňebou
krátke.
Vinšujen ván lásku a dobrotu,
nech rados sprevádza vaše kroky od svitu
do mrku.
Maj't'e veľei šťastei, zdrávä, sili,
Žebest'e dólhe roke v spokojnosti žil'i.

Jei som malej žáčik, spévan ván veselo,
abe sa ván ľibelo.
Peňašť'ok mi dajte, sbohon ostávaj't'e.

Jei son malei do povale,
ta beh vipeu, kobe dali,
pál'enočke do skl'eňičke
a peňašť'ok do ručičke.

Ňech trvá tótot den vo svojon krásnon
čare,
čo v láske roznáša cvengot zvončekó dobré
vôle.
To ván v této sveitočné dñi z úprimniho
srca vinšujemo.

Vinšujen ván od Kračúnu do Nového
roku,
Abest'e mal'i vejce pšeničce ako toho roku.
Pri peci stojín,
veľmei sa bojín,
Pes do mñej vrčí,
kapsa mi trčí,
daj't'e mi koláča,
nak sa mi zatláča.
Slavnosť' je veliká,
na stole jaboká,
daj't'eže mi zo dve,
aj to bude dobre.

Pripravila: Anna Kančová,
Zdroj: doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD.:
Z Málinské túrni pozerán

Vážení občania!

O pár dní k nám opäť zavítajú
najkrajšie sviatky v roku – Vianoce.
Želám Vám, aby ste ich prežili hlavne
v zdraví, v kruhu svojej najbližšej
rodiny, aby ste si oddýchlí a načerpali
nové sily a aby sme do nového roku
2022 vkročili plní síl, odhodlaní,
radosť a aby rok 2022 nebol horší
ako ten predchádzajúci.

Ing. Igor Lacko, starosta obce

Vinšujeme Vám...

Za hrst' šťastia a nie menej lásky,
zmiešajme s vôňou ihličia a vanilky.
Úsmevom vyhlad' me na tvári vrásky,
starosti dostanú razom chuť pralinky.

Nový rok prichádza pomaly no presne.
Počuješ tie kroky, čo nás v noci budia?
Podajme si ruky, zaspievajme piesne.
Buď me k sebe lepší, buď me k sebe ľudia.

Hlas zvonu zvoničky nesie sa dedinou,
hlas zvonu zvoničky do diaľky preniká.
Zdravie, lásku, šťastie všetkým čitateľom
od redakčnej rady Málinského hlásnika.

Juraj Janšto

ZRNKO MÚDROSTI

Vravím mojim deťom –
– nikdy nehovorte "nemôžem".
Povedzte "pokúsím sa".

Ruby Middleton Forsythe (1905–1992)

Ambulancia pre dospelých

ordinačné hodiny

MUDr. Petra Olšiaka v našej obci:

Pondelok: 12,00 – 15,00 hod.

Utorok: 08,00 – 13,00 hod.

Štvrtok: 08,00 – 13,00 hod.

Zdravotná sestra je v ordinácii
na zdravotnom stredisku každý deň.

Obecný Úrad INFORMUJE

**Uznesenie č. 6/2021
z Obecného zastupiteľstva v Málinci, konaného
dňa 18. novembra 2021**

1. Berie na vedomie:

- a/ Informáciu starostu obce o plnení uznesení
- b/ Informáciu starostu obce o delegovaní členov do RŠ pri ZŠ Málince v zložení:
 - 1. Ing. Igor Lacko, 2. Mgr. Peter Turic, 3. Bc. Ivan Karlík, 4. Ján Kvasnica
- c/ Informáciu starostu obce o delegovaní člena do RŠ pri MŠ Málince zástupcu zriaďovateľa – Ing. Igora Lacka
- d/ Stanovisko hlavného kontrolóra k RO č.4/2021 k aktualizácii rozpočtu obce Málince k 18. 11. 2021
- e/ Žiadosť Jána Najmajera bytom Málince, Mlynská 511/17
- f/ Informáciu starostu obce o možnosti prijatia úveru na rekonštrukciu bytových domov 510,511

2. Schvaľuje:

- a/ Overovateľov zápisnice: 1. Ing. Dušan Michalovec
2. Mgr. Peter Turic
- b/ Návrhovú komisiu v zložení: predseda – Bc. Jozef Starovec
členovia – Andrea Mužíková, Ján Semerák
- c/ Dodatok č.5 k VZN č. 6/2010 o rozhodovaní o výške príspevku a spôsobe platby na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach v zriaďovacej pôsobnosti obce Málince
- d/ VZN obce Málince č. 2/2021 o určení spádovej MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti obce
- e/ VZN obce Málince č. 3/2021 o určení školského obvodu pri ZŠ v Málinci
- f/ Plnenie rozpočtu obce Málince k 30. 9. 2021
- g/ Rozpočtové opatrenie č.4/2021 k aktualizácii rozpočtu obce Málince k 18. 11. 2021
- h/ Žiadosť Zory Balogovej bytom Mlynská 510/15, Málince o výmenu WC
- ch/ Žiadosť Jakuba Kocku bytom Sklárska 380/9, Málince o zaradenie do poradovníka bytov
- i/ Dotáciu pre Mikroregión Hornohrad ISC Málince vo výške 556,-- € na úhradu fa č.0000021193 v sume 506,-- € a nákup potravín, čistiacich a hygienických prostriedkov v sume 50,--€
- j/ Zníženie dotácie pre DHZ Málince o sumu 2.000 € za podmienky, že bude využitá na opravu budovy Hasičskej zbrojnice

3. Ukladá:

- a/ OcÚ, uzatvoriť písomnú dohodu podľa bodu 2/d tohto uznesenia
Termín: 11/2021
- b/ OcÚ, uzatvoriť písomnú dohodu podľa bodu 2/e tohto uznesenia
Termín: 11/2021
- c/ OcÚ, zabezpečiť výmenu WC podľa bodu 2 /h tohto uznesenia
Termín: 31. 12. 2021
- d/ OcÚ, zabezpečiť dotáciu pre ISC Málince podľa bodu 2/i tohto uznesenia
Termín: 11/2021
- e/ OcÚ, zabezpečiť nákup materiálu podľa bodu 2/j tohto uznesenia
Termín: 31. 12. 2021
- f/ OcÚ, poveriť hlavného kontrolóra obce k vypracovaniu stanoviska k prijatiu úveru na rekonštrukciu bytových domov 510,511 podľa bodu 1/f tohto uznesenia
Termín: do najbližšieho zasadnutia OZ
- g/ OcÚ, vyžiadať kalkuláciu úveru v inej banke k rekonštrukcii bytových domov 510,511
Termín: do najbližšieho zasadnutia OZ

4. Neschvaľuje:

- a/ Prenájom nehnuteľnosti vedenej na LV č. 742, parcely 838/1 zastavané plochy a nádvorja, nachádzajúcej sa v k.ú. Málince o výmer 9 m² pre Elenu Findrovú bytom Málince, Hlavná

6/13, z dôvodu nedodržania minimálnej vzdialenosti/ochranné pásmo/2 m od plynovodu

Pripomienky poslancov z Obecného zastupiteľstva v Málinci, konaného dňa 18. novembra 2021

Janšto J. – predložil návrh vyčleniť do rozpočtu obce na budúci rok finančné prostriedky na oplotenie evanjelického cintorína. Zver narobila veľké škody, občania sa sťažujú. Plot je nízky a v zanedbanom stave. Treba vybudovať aspoň 2 m plot.

Starosta uviedol, že súhlasí s návrhom, plot je nízky, rozpadá sa, treba s tým niečo robiť. Celková dĺžka je cca 300 m, najlepší by bol betónový plot vo výške 2 m. Budeme sa tým zaoberať.

Janšto J. – upozornil na voľný pohyb psov po obci hlavne vo večerných a nočných hodinách ako i na opílenie prípadne spílenie briez na pozemku MŠ, ktoré škodia a znečisťujú pozemok A. Kancka.

Starosta uviedol, že v budúcom roku budeme riešiť spílenie týchto stromov

Janšto J. – poplatok 10 € za hrobové miesto na desať rokov nepokryje ani náklady na kosenie cintorínov, do budúcnosti bude potrebné uvažovať s jeho úpravou. Pre informáciu uviedol, že obec vyčistila po 30 rokoch cintorín na Chladnej Studni na základe telefonického podnetu bývalého občana tejto časti obce, urobila si tým dobré meno

Bc. Starovec J. – bolo by dobré riešiť nejaké uzatvorené zberné miesto na TKO v časti Ipeľ a Dobrý Potok. Chalupári nechávajú vrecia s odpadom pred chalupami a zver to roznáša po okolí, ďalej mal otázku či obec robí deratizáciu obecnej kanalizácie.

Starosta odpovedal – 1-krát za 5 rokov na pokyn prevádzkovateľa /Ing. Herchlová/

Ing. Michalovec D. – mal otázku, či obec neuvažuje s rozšírením kamerového systému pri vstupe a výstupe z obce.

Starosta odpovedal- zatiaľ sme o tom neuvažovali, teraz nie sú žiadne projekty na kamerový systém, môžeme sa o tom poradiť s odborníkmi

Semerák J. – v mene občanov poďakoval za opravu lavičky cez Ipeľ pri lesnej správe, bolo by potrebné ešte upraviť výjazd z lavičky smerom do Salaša, aby nedošlo k úrazu. Navrhol umiestniť smetné koše na Družstevnú ulicu, nakoľko sú všade rozhádzané obaly z potravín

Starosta obce – informoval na záver poslancov o stretnutí s manželmi Sekáčovcami a ich ponuke na odpredaj pozemkov/záhrady pri Iplí/v časti Huta

Vážení čitatelia Málinského hlásnika!

Pokiaľ chcete zverejniť nejaké životné jubileum, inzerciu, príspevok alebo spomienku na Vašich blízkych s fotografiou a pod., môžete tak urobiť zaslaním niektorej z uvedených informácií približne 2 týždne pred ďalším vydaním. Málinský hlásnik vychádza koncom mesiaca marec, jún, september a december.

Oznamy, príspevky, fotografie zasielajte na emailové adresy:
novinymalinec@gmail.com, kancova.a@malinec.sk.

Redakcia novín si vyhradzuje právo zhodnotenia vhodnosti príspevku do obecných novín. Za pravdivosť údajov a faktov zodpovedá autor informácie. Potrebné je dodržiavať zákon o ochrane osobných údajov.

/ R. r./

**Uznesenie č. 6/2021
z Obecného zastupiteľstva v Málinci, konaného
dňa 10. decembra 2021**

1. Berie na vedomie:

- a/ Informáciu starostu obce o plnení uznesení
- b/ Stanovisko hlavného kontrolóra k RO č.5/2021 k aktualizácii rozpočtu obce Málince k 10.12.2021
- c/ Stanovisko hlavného kontrolóra obce k návrhu rozpočtu obce Málince na rok 2022 a návrhu rozpočtu na obdobie 2023 a 2024
- d/ Návrh rozpočtu na roky 2023 a 2024
- e/ Stanovisko hlavného kontrolóra obce k úveru na kompletnú rekonštrukciu bytových domov 510,511

2. Schvaľuje:

- a/ Overovateľov zápisnice: 1. Bc. Jozef Starove
2. Ján Kvasnica
- b/ Návrhovú komisiu v zložení: predseda- Mgr. Peter Turic
členovia – Bc. Ivan Karlík, Jaroslava Kminiaková
- c/ Plán zasadnutí OZ na rok 2022
- d/ VZN č. 4/2021 o dani z nehnuteľností, miestnych daniach a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady a o podmienkach určovania a vyberania dane a poplatku na území obce Málince
- e/ Plán činnosti hlavného kontrolóra obce Málince na rok 2022
- f/ RO č. 5/2021 k aktualizácii rozpočtu obce Málince k 10. 12. 2021
- g/ Plán investičných akcií a opráv obce Málince na rok 2022
- h/ VZN č. 5/2021 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Málince
- ch/ Dotáciu pre TJ Jednota Málince- Futbalový oddiel na rok 2022 v sume 20.000,-- €
- i/ Dotáciu pre OZ Málince v sume 1200 € na činnosť SZPB v sume 800,-- € a činnosť Klubu dôchodcov v sume 400,-- €
- j/ Rozpočet obce Málince na rok 2022 bez programového rozpočtu
- k/ Odpredaj nehnuteľnosti podľa § 9a odst.8 písm. b/ zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, predaj pozemku zapísaného na LV č. 742 k.ú. Málince: parcela registra „C“ C-KN č. 811/13 o výmere 289 m² – zastavané plochy a nádvoria pre Pavla Králiku bytom Málince, Mlynská 488/8 a manžel Marcelu Králikovú rod. Pálešovú bytom Málince, Mlynská 488/8 v sume 0,50 €/m², celková suma 144,50 €, vzhľadom na to, že sa jedná o pozemok, ktorý je príslušným pozemkom k pozemku parc. C-KN č. 811/4 o výmere 144 m² – záhrada a parc. C-KN č. 811/6 o výmere 256 m² – zastavaná plocha a nádvorie, ktorý je zastavaný stavbou – hospodárska budova bez súp. čísla, ktorá stavba a pozemky sú vo vlastníctve žiadateľov o odkúpenie pozemku vo vlastníctve obce a pozemok, ktorý tvorí svojim umiestnením a využitím neoddeliteľný celok so stavbami vo vlastníctve kupujúcich, bol kupujúcimi žiadateľmi dlhodobo užívaný od roku 1986 a pre obec je nevyužiteľný. Všetky náklady s odpredajom znáša kupujúci.
- l/ Odpredaj nehnuteľnosti podľa § 9a odst.8 písm.c/ zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, predaj podielu 1/2-ny pozemku vo vlastníctve obce, zapísaného na LV č. 464 k.ú. Málince: parcela registra „C“ C-KN č. 10 o výmere 397 m² – záhrady pre PhDr. Želmíru Čepkovú rod. Liskovú, bytom Zdravotná 30/14 v sume 0,50 €/m², celková suma 99,25 € /odpredávaná výmera pozemku 198,5 m² / vzhľadom na to, že sa jedná o pozemok, ktorý je v podielovom spoluvlastníctve obce a žiadateľky-kupujúcej podielovej spoluvlastníčky, ktorá vlastní podiel 1/2-ny pozemku. Pozemok bol kupujúcou spoluvlastníčkou a jej právny predchodcami dlhodobo užívaný, pre obec je nevyužiteľný a predajom podielu pozemku sa realizuje zákonné predkupné právo. Všetky náklady s odpredajom znáša kupujúci.
- m/ Odpredaj osobného motorového vozidla Škoda Felícia podľa § 9a ods.8 písm.d/ zákona č.138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov pre potencionálnych záujemcov
- n/ Použitie fondu prevádzky a opráv na výdavky b.j. Na štadióne 130- VPD 21611/V v sume 20,50 € a b.j. Družstevná 515- VPD 22718/V v sume 39,80 €, VPD 22243/V v sume 56,99 €, VPD 22813/ V v sume 29,69, fa č. 20210211 PRACTIX MSG v sume 150 €
- o/ Investičný splátkový úver od SLSP vo výške 150.000,--€ na financovanie investičných potrieb

/Rekonštrukcia bytových domov 510,511 / zmysle schválenia OZ na dobu 15 rokov

p/ Predĺženie platnosti Programu hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho rozvoja a rozvoja kultúry obce Málince na roky 2014-2020 do 30. 5. 2022

3. Ukladá:

- a/ OcÚ, inkasovať poplatky v zmysle VZN č.4/2021, podľa bodu 2/d tohto uznesenia
Termín: rok 2022
- b/ OcÚ, riadiť sa Plánom investičných akcií podľa bodu 2/g tohto uznesenia
Termín: rok 2022
- c/ OcÚ, poskytovať dotácie podľa bodu 2/h tohto uznesenia
Termín: trvalý
- d/ OcÚ, poskytnúť dotácie podľa bodov 2/ch a 2/i tohto uznesenia
Termín: rok 2022
- e/ OcÚ, zabezpečiť plnenie rozpočtu podľa bodu 2/j tohto uznesenia
Termín: rok 2022
- f/ OcÚ, zabezpečiť odpredaj nehnuteľností podľa bodu 2/k a 2/l tohto uznesenia a zverejniť kúpno-predajnú zmluvu na webe
Termín: 28. 2. 2022
- g/ OcÚ, vypracovať kúpno-predajnú zmluvu podľa bodu 2/m tohto uznesenia
Termín: 31. 1. 2022
- h/ OcÚ, zabezpečiť použitie fondu prevádzky a opráv podľa bodu 2/n tohto uznesenia
Termín: 31. 12. 2021
- ch/ OcÚ, uzavrieť zmluvu o úvere podľa bodu 2/o tohto uznesenia
Termín: apríl 2022
- i/ OcÚ, zabezpečiť kompletnú rekonštrukciu podľa bodu 2/o tohto uznesenia
Termín: september 2022

**Pripomienky poslancov z Obecného zastupiteľstva
v Málinci, konaného dňa 10. decembra 2021**

Janšto J. – predložil návrh zaoberať sa vysporiadaním pozemkov a to prepojenie ulíc Mlynská-Družstevná, kde určitá časť je vo vlastníctve súkromných osôb ako i majetkoprávne vysporiadať tzv. Prašnú cestu v časti Konopiská /od futbalového ihriska smerom k rieke Ipel/

Bc. Starove J. – mal otázku, či sme robili nejakú kalkuláciu úspory verejného osvetlenia?

Lacková I. - odpovedala, že sa pripravuje posledná monitorovacia správa

**Obecný úrad
informuje**

V zmysle rokovacieho poriadku Obecného zastupiteľstva v Málinci môžu občania predkladať svoje požiadavky na prerokovanie obecným zastupiteľstvom **do 10 dní** pred termínom zasadnutia OZ. Žiadosti, ktoré budú predložené po tomto termíne, budú prerokované na ďalšom zasadnutí OZ.

Najbližšie zasadnutie OZ bude 17. 02. 2022.

/R. r./

Pod'ite triediť jedlé oleje

Podľa vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 obec Málince uzavrela zmluvu, ktorej predmetom je zber jedlých olejov a tukov.

Zberná nádoba je čiernej farby s oranžovým vekom o objeme 240 l a je uložená vo dvore obecného úradu.

Separovaný odpad – použité jedlé oleje a tuky z domácností, uložte alebo nalejte do pevných obalov napríklad do PET fliaš.

Následne ich môžete odniesť a odovzdať do nádoby na to určenej, ktorá je vo dvore obecného úradu.

/R.r./

Vážení spoluobčania!

Ing. Igor Lacko – starosta obce

Pomaly sa rok 2021 blíži ku koncu, a preto by som sa pár vetami prihovoril vám, občanom našej obce Málinec.

Po ukončení roku 2020 sme všetci v domnení dúfali, že sa nám opäť podarí vrátiť do reálneho života, ale opak sa stal pravdou. Covid -19 neúfial, zasiahol dianie aj v našej obci, a preto sme museli reagovať na mnohé nariadenia dané v tom čase. Takmer do mája sa organizovalo pravidelné testovanie našich občanov.

Letné mesiace nám priniesli trochu vydýchnutia, ale postupne, ako prichádzala jeseň, znovu nás, zasiahol ten istý scenár ako na začiatku roka a pretrváva dodnes. Pre občanov, ktorí mali záujem o očkovanie sme zabezpečili mobilný očkovací tím.

Momentálne je kultúrny a spoločenský život limitovaný, ale nezabudli sme si pripomenúť SNP, zážitkom pre mnohých z nás bol pohárový zápas vo futbale, jubilantov našej obce sme si uctili malými darčekom, ktoré sme im priamo u nich doma odovzdali, pre deti bol pripravený Mikuláš a osamelým seniorom sme odovzdali malé prekvapenia s pocitom, že aj na nich v našej obci myslíme.

Napriek zložitej situácii, ktorá nás sprevádza skoro 2 roky, sa nám aj v roku 2021 podarilo zrealizovať mnohé projekty:

1. Konvektomat ŠJ + príslušenstvo – 5000€ (dotácia + vlastné zdroje)
2. Lekáreň – 45 000€ (vlastné zdroje)
3. Okná školská jedáleň, vymaľovanie, podlaha – 15 000€ (dotácia + vlastné zdroje)
4. Vybavenie knižnice, stierky, podlaha – 2500€ (dotácia vlastné zdroje)
5. Rekonštrukcia futbalového ihriska – 5500€ (dotácia)
6. Družstevná cesta – asfaltovanie – 33 000€ (vlastné zdroje)
7. Plynofikácia Materskej školy – 15 000 € (vlastné zdroje)
8. Rekonštrukcia chodníkov Potočná, Kinová, Za Lesami – 33 180€ (vlastné zdroje)
9. Letný tábor pre deti - 2000€ (dotácia)
10. Zvonička (vchodové dvere, nátery, vymaľovanie) – 1 000€ (vlastné zdroje)
11. Územný plán obce – 20 000€ (dotácia, vlastné zdroje)

Čo pripravujeme?

1. 2. etapa ČOV
2. Kultúrny dom – fasáda, okná
3. Rekonštrukcia bytových domov 510, 511
4. Oprava strechy Družstevná 515
5. Potočná cesta – asfaltovanie
6. Pokračovanie v rekonštrukcii chodníkov (Školská, Hlavná)
7. Oplotenie cintorín + dokončenie chodníka
8. Autobusové zastávky

Pripravované projekty sa budú realizovať v závislosti od finančných prostriedkov obce.

Ing. Igor Lacko, starosta obce

Pekná knižnica – komunita v príjemnom prostredí

Obec Málinec aj v roku 2021 získala pre obecnú knižnicu finančné prostriedky na kúpu nového nábytku v sume 2.000,-€. Nábytok bol zakúpený z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia s povinným spolufinancovaním 20 %.

u. fond
na podporu
umenia

V priestoroch náučnej literatúry sa urobili stierky stien, položila sa dlažba, vymenilo sa nové osvetlenie, okno a vymaľovalo sa. Vymenilo sa aj sociálne zariadenie.

Realizácia projektu knižnice bola dokončená v septembri 2021.

Modernizáciou knižnice chceme zvýšiť jej návštevnosť, hlavne u detí a mládeže, ale aj dospelých, pre ktorých by to bolo miesto komunitných stretnutí.

Novým vybavením chceme čitateľom spríjemniť pobyt ponukou pokojného výberu kníh v príjemne vynovenom priestore.

Máľinskú knižnicu metodicky usmerňuje Novohradská knižnica v Lučenci s metodičkou PhDr. Monikou Albertiovou.

**Knižnica Málinec je otvorená denne:
pondelok – štvrtok od 8.00 hod. do 15.00 hod.**

Anna Kančová

OKTÓBER

- Mesiac úcty k starším

Keď sa povie jeseň, niekto si predstaví lesy s farebnou fantáziou, šuchotanie listia pod nohami, zrelé šípky alebo koše plné jabĺk. Pre niekoho je jeseň krásna, pre iného zasa nie, lebo je často daždivá a chladná.

Aj človek má svoju jeseň života, ktorá je taká, akú ju vníma on sám. Aj v tomto roku si naša obec pripomenula tento životný milník.

Žiaľ, opäť je situácia taká, že sme sa nemohli spoločne stretnúť tak, ako sme po minulé roky boli zvyknutí.

Milí naši seniori, buďte vďační za každé nové ráno, vážte si každého dňa, žite naplno, bojujte s prekážkami a nevzdávajte sa.

Želáme Vám predovšetkým pevné zdravie, aby ste duchom neprestali byť mladí, želáme Vám šťastie, aby ste v kruhu svojich rodín rozdávali radosť, múdrosť, životný elán a lásku. Nech je Vaša jeseň života slnečná, plná lásky a pochopenia zo strany vašich najbližších. Udržiavajte teplo domova a žnite úrodu, ktorú ste zasiali.

Jubilantov v roku 2021 sme osobne navštívili a odovzdali im malú pozornosť.

Darčeky pre jubilantov roku 2021

Chceli sme Vás, milí seniori a jubilanti, potešiť milým slovom, básňou aj piesňou. Urobili sme to prostredníctvom miestneho rozhlasu.

Prostredníctvom miestneho rozhlasu sa k tohoročnej slávnosti pripojili aj žiaci ZŠ v Málinci, pod vedením p. vychovávateľa Kamila Starove a žiaci – Majka Vaclavíková, Silvinka Berkyová, Miška Petříková a Ivko Lacko.

Žiaci v štúdiu miestneho rozhlasu

Anna Kančová

Ivetka Gel'hošová

Pod'akovanie Ivetke Gel'hošovej, našej zdravotnej sestre

Vzácná ruža u nás kvitne, veď ju všetci poznáme,
sladkú vôňu šíri vôkol, často ku nej vzhliadame.

Pracovitá ako včielka, so všetkým nám poradí,
Milá, nežná, starostlivá, dáva srdce na dlani.

Privíta nás milým slovom a úsmevom na perách,
aj keď práce vždy má mnoho, nikdy nemá z toho strach.

V našom kraji lásku našla, prácu, domov, rodinu,
požehnal jej Pán Boh dietky, čo síl do žíl vlievajú.

Jej práca je veľmi ťažká, predstaviť si neviete,
no keď srdce vedie láska, vždy je krajšie na svete.

Vie ona, kde je jej domov, pozná svoje poslanie,
len človek vedený Bohom má takéto konanie.

Vážme si ju, ľudia milí, priatelia i rodina,
v našom kraji v tejto dobe je to vzácna kvetina.

Mária Mariničová (rod. Tokárová)

seriál: Pôvod nášho príménia

3. časť

V tomto seriáli obyvatelia Málince objasňujú pôvod svojich príméní, ktoré im boli v minulosti priradené k priezviskám vyskytujúcim sa v obci viacnásobne.

Pavel Jakuba-Futus (1942) si pamätá z rozprávania svojich predkov pôvod vzniku dvoch príméní priezviska **Slanec**.

Prvé príménie **Slanec** – **Hlávka** (Slancovci - Hlávkovci) pochádza z 19. storočia. Vzniklo na základe toho, že chlapi z toho rodu boli nebojácní, urastení a vysokí – vysoko nosili hlavy.

Vznik príménia **Milý pán** (Milej pán) sa datuje na začiatok 20. storočia a jeho prvým nositeľom bol **Ján Slanec** (1873– 1953), hlavná postava príbehu, ktorý Pavel Jakuba-Futus porozprával takto: „Okolo roku 1900 zväžali chlapi z Málince na Droppovu pílu v Hámre kláte, keré bolo način narezati na gátre. Prví prišli s vozom naložený klátmi Slancovci – Hlávkovci. Za nimi dorazili Kupcovci - Pint'árovci a hneť sa začali predbihať. Hlávkovci ich oslovili: – Pff, d'ě sa ponáhľate, dódemo! – Pint'árovci sa in začali vysmiévati a šli d'aľě. Hlávkovci ešte raz zakričali: – Počujte, neponáhľajte sa, lebo ván hneť bude náhlo! – Pint'árovci sa neprestáli predbihať ani vysmiévati. Hlávkovci tak zväli haluze a dali sa Pint'árovci biti. Tí nevedeli kan z konopí. Edon z nich schyt'ev sekeru a zaťav ednemu z techto Hlávkovci do riti. Dali to k súdu. Na súde v Lovinobani sudcovej súdili Hlávkovci. Edon z nich podišěv k sudcon a opejtav sa ich: – Páni sudcovej, či iba nás budete súdiť a Pint'árovci ni? – Edon sudca sa spejtav, že preč aj ich maju súdiť. Jano Slanec - Hlávka sa otočev chrbton k sudcon, sťejhov lóka gaťe a povědav: – Pozriteže milí páni, ako mi Pint'árovci rit dorúbali.! – Tak súd nakoñěc Hlávkovci aj Pint'árovci na rovnako posúdev. Ot tode začali Jana Slancove prezývati **Milej pán**.“ Príménie **Milý pán** postupne prischlo aj nasledujúcim generáciám Slancovcov a zatlačilo do úzadia prvé príménie Hlávkovci.

Pokračovanie nabadúce.

Želmíra Urdová

220 rokov samostatnosti CZ ECAV Málincec

2. časť

Prvého duchovného pastiera – 31 ročného Juraja Karla pre samostatný málinský evanjelický zbor vysvätil v decembri 1801 superintendent Martin Hamaliar. Juraj Karlo sa narodil v rodine kuchára u Gostonyich v Krnči v septembri 1770. Vyštudoval gymnázium v Šoproni a teológiu v Jene v Nemecku. Po návrate do vlasti pracoval dva roky ako vychovávateľ v rodine Michala Prónayho v Čelároch. V Málinci položil pevné základy samostatného cirkevného zboru po stránke majetku fyzického i duchovného. Za jeho pôsobenia sa postupne zvyšoval počet veriacich v zbore tak, že v roku 1813 to bolo 1609 duší a v roku 1822 už 1684 duší. Za 24 rokov od podania žiadosti o osamostatnenie vzrástol počet cirkevníkov o 415 evanjelikov. Juraj Karlo zomrel 14. augusta 1837 v Málinci ako 67 ročný po dlhej chorobe. Na málinskej vinici Pánovej pracoval 36 rokov. Pochovaný je v areáli evanjelického kostola. Na náhrobník mu manželka Mária dala vytesať epitaf: „Kňez ewangelický a kazateľ wjri prwnj na Málincy byl Pán Karlo. On na zemi šedesát sedem lét putoval. W hline této Cirkwi třidcet jeden pracoval. Stawěl faru, školu y chrámowou wěži. Plný zásluhami w tomto hrobě leží. W tisíc y osemsto třidcetsedmém léte štrnáctého srpna prestal žit v tom svete. Protož mu manželka na památku stálou Marya RIplay klade túto žulu.“

25 dní pred smrťou prvého málinského duchovného pastiera vysvätil biskup Gustáv Adolf Seberínyi za kaplána v Málinci dňa 20. júla 1837 Jána Theodosiusa Reguliho. Cirkevníci ho zvolili za farára a úrad prevzal vo veku 26 rokov 12. novembra 1837. Druhý málinský farár sa narodil 9. apríla 1811 v Klenovci v rodine tamojšieho rektora Jána Reguliho a jeho manželky rodenej Zorkovskej. Štúdiá ukončil v Prešove. V júli 1833 zložil kandidačnú skúšku u superintendenta Pavla Jozeffyho. Potom cestoval po Uhorsku ako albizátor – suplikant. V rokoch 1835-36 študoval v Berlíne. V prvom roku jeho pôsobenia sa ešte zvýšil počet veriacich na 1725, ale v nasledujúcich rokoch nastal úbytok duší. Venoval sa skladaniu nábožných piesní. Bol spoluvytvorcom Seberínovsko-Jozeffyovského zpěvníka, v ktorom má uverejnených 7 piesní. Reguliho účinkovanie v málinskom cirkevnom zbore bolo po 28 rokoch násilne ukončené tragickou udalosťou, obeťou ktorej sa stal vo veku 54 rokov. V ozdinskej cirkevnej kronike je zaznamenaná takto: „Hrozná udalost na fare Málinské dne 13. nov. 1865. Pri pijatice a bujarí volebné agitace na Málinci dne 13-ho nov. večer asi o 6 hod. vrátili sa do fary málinské, do izby pána farára Jana Theod. Regulyho dva v tváři počernení loptoši, mezi tím, co giní obklopili pytvor a dvier, aby na stráži byli. Noži a valaškami opatrení zbojníci tito v okamžení zavraždili faráře, sedem hlubokých rán nožem a tolik baltov na tele jeho učinivše; na návštěve práve tam jsoucí příbuzný jeho Jan Gyuriš, kaplán Brežňanský ochraňoval sebe a zavraždeného, a však i on ranami nože na zem porazený vrhl se pod stůl, aby tak aspon hlavu ochráněnou mel před ranami zbojníků. Všeckou silu vynaložili vražedníci, aby jej dostáli ven a však odpor tak dlouhe trval, až p. farárka z bočné izby pres oblok ku škole obrátený, na retu kričící, p. učitele privolala a tento mohl občanů na pomoc povolat. Pomoc přišla, ale volebního liehu pomoc tu, celý Málincec byl sice na nohách, ale na jakých? Ani ne na dřevěných, nebo i na tech by byl lapil zbojníků, ale na opilých! Opilý Málincec nemohl lapit zbojníků. Tito zamordovavše faráře a namordovavše se kaplana Gyurisa pohodlně odbegli. Pán František Kuchinka dával právě vtedy tak řečený bál a burzu svojim Málincečanom. Polituj se Bohu! tentýž p. Kuchinka i na Ozdine a po všech slovenských techto okolitých dedinách, spiritusem nakazil a opojil anobř

i proti nevinným farárom pobúrila úbohý lid tento slovenský; a k tomu v velebném cíli, aby za vyslance na snem krajinský vyvolen býti mohl, takové a všelijaké jiné hnusné k nemravnosti vedoucí prostředky použil. A protož mu Pán Buh k užadanému jeho cíli přijiti nedopustil.“

Pamiatku na tento násilný čin dala zvečniť Reguliho manželka Zuzana v podobe pomníka pred kostolom, na ktorom je epitaf: „Strašný pomník zlosti- Nebo tu jsou kosti- Tichého Pána-Reguly Jána- Kňeze to druhého- W Málincy, wěrného- Jehož večer we fare zbojník- Zabil baltow! to je ten pomník- Krew kričí ta do nebe na Pána- Pomník klade manželka Zuzana- Roku 1865, dne 13. nov.“

Tretím farárom sa v Málinci stal Ján Hrk narodený 19. októbra 1844 v Likieri v rodine úradníka železiarne. V októbri 1865 začal študovať na univerzite v Jene v Nemecku, ale pre nedostatok financií musel štúdium po pol roku ukončiť. Nastúpil na miesto kaplána v Klenovci a potom v Málinci. Cirkevný úrad ako zvolený málinský farár prevzal 14. novembra 1867 s tým, že mu bol odpustený ešte chýbajúci rok do predpísaného kanonického veku. Michal Bodický vo svojich „Rozpomienkach a pamätiach I.“ napísal: „Namiesto zavraždeného Regulyho vyvolili Málincečania i proti cirkevnej vrchnosti Jána Hrka, ktorý len čo bol štúdiá skončil a mal iba 22 roky. Po voľbe sľúbil im, že nikdy z Málincec neodíde, ale o niekoľko rokov vyvolili ho na Dobroč. A on začal premýšľať, či by nemal odísť. Tu prišli k nemu Málincečania a jeden z nich chytil ho za pravú ruku a povedal mu: - Pán farár, počujeme, že chcete odísť. Dobré, ale len bez tejto ruky, tá ostane tu! – Hrk vedel, že s Málincečanmi nehodno žartovať, že by boli schopní ruku, ktorou sľúbil, že neodíde i odťat', a tak si ju zadržať. Ostal až do smrti.“ Zomrel v Poltári v roku 1911 vo veku 67 rokov. V málinskom zbore pôsobil 44 rokov a považovali ho za pohostinného a priateľského človeka. Na fare ho navštevovala slovenská spisovateľka Terézia Vansová s manželom evanjelickým farárom Jánom Vansom z Rimavskej Pily. Brat Jána Vansu, Imrich (Emerich) Vansa bol v rokoch 1863-1894 učiteľom v málinskej evanjelickej škole. Ján Hrk sa zaoberal liečiteľstvom, úspešne liečil homeopatiou. Bol tichý odrodilec na rozdiel od svojho brata profesora teológie v Bratislave, tuhého Maďara, ktorý si pomadařčil meno na Hörk József. Na podnet Jána Hrka a s podporou hlavného župana Abraháma Gyürkyho a podžupana Jána Scitovského bola v novembri 1892 zriadená v Málinci Detská opatrovňa pre deti predškolského veku, v ktorej sa dorozumievali len maďarským jazykom. Za odovzdanie evanjelickej školy štátu za cieľom maďarizácie bol Ján Hrk vyznamenaný Rytierskym krížom Františka Jozefa. Za jeho pôsobenia sa naplno presadili maďarizačné snahy. Cirkevný zbor používal pečať s maďarským textom, dvakrát do roka sa slúžili bohoslužby v maďarčine, cirkevná knižnica bola doplnená 39 maďarskými knihami s náboženským obsahom, maďarskými bibliami a 25 kusmi čabianskeho maďarského spevníka. Aj cirkevné matriky sa viedli v maďarčine. Ján Hrk bol v rokoch 1904-1908 seniorom Novohradského seniorátu.

V novembri 1911 zvolili Málincečania štvrtého duchovného pastiera 28 ročného Alexandra Trokana narodeného 25. februára 1883 na Myjave v známej, národne aj nábožensky uvedomelej rodine. Maturoval na gymnázium v Rimavskej Sobote a teológiu vyštudoval v Bratislave. V roku 1910 bol biskupom Fridrichom Baltíkom vysvätený za šalgotarijanskeho kaplána. Bol dvakrát ženatý. Po smrti prvej manželky Izabely Rónay sa oženil s učiteľkou Štátnej ľudovej školy v Málinci Martou Somorovou. Zomrel v Málinci 9. júna 1948 vo veku 65 rokov a pochovaný je pred evanjelickým kostolom, rovnako ako jeho predchodcovia Juraj Karlo a Ján Theodosius Reguli. Na jeho pomníku je epitaf: „Spravodliví stkví se budou jako slunce v království Otce svého.“ Počas 37-ich rokov účinkovania v málinskom evanjelickom zbore bol oporou veriacim v ťažkých časoch maďarizácie a 1. a 2.

POKRAČOVANIE na str. 7

svetovej vojny. V roku 1914 ho na súde v Slovenských Ďarmotách označili za pansláva, odsúdili na 200 zlatých pokutu a bol aj uväznený. Predsedal miestnemu spolku Slovenskej evanjelickej jednoty založenému 17. februára 1930, ktorý sa zameriaval na sociálne zabezpečenie svojich členov pre prípad choroby, úrazu alebo smrti a na poskytovanie podpôr trpiacim a pozostalým. Činnosť vychádzala z biblického citátu: „Jedni druhých bremená nese, a tak dokážte, že sa milujete.“ Bol predsedom Miestnej osvetovej komisie, ktorá bola založená v januári 1940 s cieľom obohacovať spoločenský život v slovenskom národnom duchu. Od roku 1922 aktívne podporoval činnosť mládežníckeho spolku Sdruženie evanjelickej mládeže, ktorého cieľom bolo: „Vychovávať a vzdelávať mládež v duchu Kristovom, aby bola telesne zdravá a mravne bezúhonná, v evanjelických zásadách pevná a pripravená plniť svoje úlohy v živote.“ V prvej polovici 40. rokov 20. storočia bola v tomto spolku organizovaná väčšina mládeže Málinca „... takže bolo o ňu dobre postarané a nemala čas, aby sa zaoberala hazardnými hrami a lumpovaním.“ Činnosť SEM bola ukončená 6. augusta 1945. Do protifašistického odboja sa výrazne zapojil, keď v januári 1945 ukrýval dva týždne pred Nemcami na povale fary 14 ruských vojakov. Svedčí o tom aj zápis v obecnej kronike zo dňa 27. januára 1945 vykonaný nadporučikom Vasilom Soboľom. Bol aj členom výboru Slovenskej národnej rady hornonovohradskej, odbočky SNR v Turčianskom Svätom Martine a podporujúcim členom Matice slovenskej. Na sklonku života v rokoch 1944-1948 bol seniorom Novohradského seniorátu. Málinčania si ho veľmi vážili ako človeka zriedkavo srdečného, ochotného a odvážneho. Mal rád Sládkovičovu poéziu. Cirkevný zbor mal aj spevokol vedený kantorom Jánom Kudlákom z Kokavy nad Rimavicou.

Pokračovanie nabudúce.

Želmíra Urdová

Podtáňovo

Vody Málinskej priehrady nenávratne vymazali z mapy aj nevelkú usadlosť – Podtáňovo. Nachádzala sa približne 350 m severne od bývalej autobusovej zastávky „Prierazská“, na kopčeku pri poľnej ceste vedúcej smerom na Koníčkovo. Orientačnou pomôckou pre „nepamätníkov“ môže byť priesečník priamky zo Soslín na stred priehradného múru s priamkou smerujúcou z Hrozinova na Prieraz (kopírujúcou niekdajší chodník z Hámra do Podtáňova).

Usadlosť tvorili štyri rodiny. Dve príbuzenské rodiny bývali v prizemnom murovanom dvojdomu a ďalšie dve v samostatných drevených domčekoch. Veľkou a nevyriešenou komplikáciou všetkých generácií usadlosti bolo, že nemali studňu na pitnú ani úžitkovú vodu. Vodu na varenie, hygienu i pre domáce zvieratá museli nosiť vo vedrách do prudko stúpajúceho kopca zo studničky vzdialenej takmer 100 metrov.

Podtáňovo však malo aj svoju osobitosť. Len z Podtáňova bolo dovidieť na všetky smery Ipel'skej doliny i na okolité usadlosti. Najďalej smerom na juh: Málinec, Bystrička, Rovňany a ešte ďalej. Na sever až severovýchod: Málikovo, Mysliny, Bykovo, Dobrý Potok, Ipel', Vlčovo. Na východ to bola Šťavica, Hrozinovo, časť Mlynárky. Pri pohľade na severozápad: Prieraz, Žihľava, Táňovo. Z Podtáňova nebolo možné vidieť osadu Hámor. Ten bol schovaný za hôrkou v údolí pri Ipli.

Pekný pohľad z Podtáňova bol na čisté pastvy, ešte bez náletových drevín. Na nich sa pásli ovečky či kravičky obyvateľov usadlostí. Ipel' sa vlnil vo svojom pôvodnom koryte, chránený jelšami a vrbami, obklopený starostlivo udržiavanými lúkami.

Juraj Valentýni

Pôvod názvu Málinec

Donedávna prevládala názor, že najstaršie doklady o Málinci siahajú do začiatku 16. storočia, novšie výskumy však posúvajú dejiny obce do 15., resp. do polovice 14. storočia (Alberty a kol., 2009, s. 32). Prvá písomná zmienka o Málinci z roku 1513 v podobe *Malnapadtak* sa podrobným výskumom posunula až do roku 1457 – v tomto roku je v daňovom registri aj zmienka o Málinci v podobe *Malnapadhaka*. Ďalšie historické zápisy obce sú napr. 1514 *Malnapatak*, 1540 *Malwa Pathaka*, 1571 *Malwa Pataka*, 1575 *Malinha*, 1592 *Malina*, 1720 *Málnapataka*, 1730 *Málinapadrak*, 1742 *Málna Pataka*, 1742 *Málinec*, 1773 *Malna-Pataka*, *Málna-Pataka*, *Malintz*, 1786 *Malnapataka*, *Malinec*, 1808 *Malnapataka*, *Malinec*, 1863-1882 *Málnapataka*, 1888-1913 *Málnapatak*, od roku 1920 je kodifikovaná podoba *Málinec*. Z historických zápisov môžeme ešte spomenúť podoby názvu z vojenských máp I., II. a III. vojenského mapovania – I. VMp. (1782-1784): *Malinec* vel *Mallencz* vel *Malnapataka*, II. VMp. (1847): *Malinec* (h. *Malna Pataka*), III. VMp. (1876): *Malinec* (*Malnapatak*).

Najčastejšie sa názov Málinec dáva do súvislosti s malinou (bot. ostružina malinová *Rubusidaeus*) a jej sladkými a voňavými červenými plodmi. Motiváciou názvu by bol výskyt malín v miestach, kde vznikla osada. Iný výklad motivácie spočíva v tom, že prvotne bol porastom maliny motivovaný potok a osada, ktorá vznikla v jeho blízkosti dostala pomenovanie podľa potoka. Tento jav nie je ničím výnimočným, podobne boli motivované osadné názvy Krupina (podľa potoka Krupina), Blatnica (z názvu potoka Blatnica), (Banská) Bystrica (z názvu Bystrica) a pod. Prvotne býva pomenovaný vodný tok ako dominantný a dôležitý objekt, po vzniku obce pri jeho brehoch preberá spoločenskú dôležitosť obec. Argumentom pre druhú motiváciu je fakt, že v najstarších názvoch obce sa vždy objavuje aj všeobecné označenie (apelatívum) *potok* – 1457 *Malnapadhaka*, 1513 *Malnapadtak*. Samostatný názov Málinec bez tohto apelatíva sa objavuje v roku 1575 v podobe *Malinha* a podoba *Málinec* pochádza z roku 1742. Problémom obidvoch motivácií, teda motivácie porastom maliny je samotná dĺžka v názve Málinec. Pokiaľ by bolo východiskovým slovom malina, názov potoka i obce by musel mať krátku samohlásku *a* – *Malinový potok*, *Malinec*. Túto motiváciu potvrdzujú viaceré historické zápisy – napr. z roku 1786, 1808 a slovenské podoby z vojenských mapovaní v rokoch 1782-84, 1847 a 1876. Dlhé *á* sa začína objavovať v mladších názvoch, ktoré mohli byť ovplyvnené maďarčinou a maďarskou podobou slova malina – *málna*. Slovenské slovo *malina* má však praslovan-ský pôvod a toto slovo existovalo u Slovanov ešte pred ich rozdelením. Maďarčina prevzala slovo malina do svojej slovnej zásoby od Slovanov a prispôbila si ho do podoby *málna*.

Iný výklad motivácie názvu Málinec ponúka jazykovedec R. Krajčovič, ktorý vychádza z významu slova *malina* vo význame *niečo malé, pomalé v pohybe*. Motiváciou bol podľa R. Krajčoviča pomalý vodný tok. Prípona *-ina* je typická pri vodných názvoch a uplatnila sa aj vo významovej opozícii voči apelatívu *bystrina*, ktorá má význam rýchla, čistá horská voda. V prípade novšej podoby osadného názvu Málinec sa uplatnila prípona *-inec* (podobne ako v názve potoka *Tisinec*, ktorý bol motivovaný porastom tisu).

prof. Mgr. Jaromír Krško, PhD.

Literatúra:

- Alberty, J. a kol. 2009. *Málinec. Regionálna monografia*. Málinec: Obecný úrad v Málinci, 2009. 244 s. ISBN 978-80-89183-57-9.
Krajčovič, R. 2012. Z lexiky stredovekej slovenčiny s výkladmi názvov obcí a miest (33). In: *Kultúra slova*, 2012, roč. 46, č. 3, s. 152.
I. VM – I. vojenské mapovanie – *Az első katonai felmérés*. Budapest: Arcanum, 2004 (DVD vydanie).
II. VM – II. vojenské mapovanie – *A második katonai felmérés*. Budapest: Arcanum, 2005 (DVD vydanie).
III. VM – III. vojenské mapovanie – *katonai felmérés*. Budapest: Arcanum, 2006 (DVD vydanie).
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť. Hl. redaktor M. Kropilák. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo SAV Bratislava, 1977, s. 224-225.
<http://www.malinec.sk/index.php/historia/36-dejiny-obce> [cit. 2021-11-01]
<http://slovniky.juls.savba.sk/?w=M%C3%A1linec&s=exact&c=0f87&d=kssj4&d=psp&d=sss2&d=sss&d=sss&d=peciar&d=hssjV&d=berolak&d=obce&d=priezviska&d=un&ie=utf-8&oe=utf-8> [cit. 2021-11-01]

Na zamyslenie

Mladý muž sa spýtal starého otca:

„Dedo, ako sa ti v minulosti žilo bez počítačov, internetu, mobilného telefónu, tabletu, videohier...?“

Dedko odpovedal:

„Najskôr ako dnes žije vaša generácia:

žiadne modlitby

žiadny súcit

žiadny rešpekt neexistuje.

Žiadne vzdelanie

žiadna osobnosť

žiadna hanba

skromnosť neexistuje.“

Niet nad úprimnosť.

My, narodení medzi rokmi 1940 – 1980, sme boli požehnaní...

Náš život je živým dôkazom:

Počas hrania a jazdenia na bicykloch sme nikdy nenosili prilbu.

Pred školou sme sa hrali až do súmraku, nikdy sme nepozerali telku.

Hrali sme sa so skutočnými priateľmi, nie s virtuálnymi.

Keď sme boli smädní, pili sme vodu z vodovodu, a nie redbull a iné umeliny.

Nikdy sme neochoreli, pretože sme mali rovnaký pohár džúsu so štyrmi priateľmi.

Nikdy sme nepribrali tým, že budeme jesť cestovinové tanieri každý deň.

Napriek potulkám s holými nohami sa nám nič nestalo.

Nikdy sme nepoužívali potravinové doplnky, aby sme zostali zdraví.

Kedysi sme si vyrábali vlastné hračky a hrali sa s nimi.

Naši rodičia neboli bohatí. Dávali lásku... a nie tú hmotu.

Navštívili sme našich priateľov bez pozvania a zdieľania a vychutnali si jedlo s nimi.

Rodičia bývali nablízku, aby využili čas s rodinou.

Možno sme mali čiernobiele fotografie, ale na týchto obrázkoch nájdete farebné spomienky.

Sme jedinečná a najrozumnejšia generácia, pretože sme posledná generácia, ktorá počúvala svojich rodičov...

A sme aj prví, ktorí boli nútení počúvať svoje deti.

Sme limitovaná edícia!

Využite nás. Učte sa od nás.

Sme poklad určený na zmiznutie.

Pripravila: Anna Kančová, Zdroj internet

Smutný covidový čas

Je to už viac ako dva roky, kedy pandémie COVID-19 zasiahla do života všetkých ľudí na planéte. Zasiahla našu krajinu i celý svet a ochromila prirodzené fungovanie našej spoločnosti.

Nákaza, ktorá sa dostala na Slovensko, v nás vyvoláva nielen strach o život, ale aj neistotu, čo nás vlastne v budúcnosti čaká. Coronavírus vnímame ako zlo, ktoré zásadným spôsobom znižuje kvalitu nášho života. Izoluje nás od rodiny, priateľov a zatvára nás do domácností.

Prestali sme skutočne žiť a existovať. Svet sa premenil na mesto duchov bez úsmevu. Skúsme vnímať pandémiu ako zdvihnutý Boží prst, aby sme sa, my ľudia, učili žiť s pokorou v srdci.

Tieto ťažké covidové časy sú vhodné pre slová básne *Modlitba za Slovensko*, ktorou básnik Milan Rúfus zveruje Slovensko do tej najvyššej ochrany – do rúk Pána Ježiša.

Milan Rúfus: Modlitba za Slovensko

Viem jedno hniezdo.

Rád ho mám.

V ňom ako v Božej sieti

Je mnoho otcov, mnoho mám

a mnoho, mnoho detí.

To hniezdo uvil Stvoriteľ.

A sám určil aj komu,

koho tam pozve prebývať

do človečieho domu.

Viem jedno hniezdo.

Rád ho mám.

Hreje ma dňom i nocou,

vyslané mäkkou vravou mám

a mazoľami otcov.

Môj dobrý Bože,

zhliadni naň.

Stráž nám ho neustále.

A aspoň Ty ho, Veľký chráň,

keď si ho stvoril malé.

Elena Turošíková

Spomienky vytrvajú

V dňoch 1. novembra – *Sviatok všetkých svätých* a 2. novembra – *Pamiatka zosnulých* sme si pripomenuli našich drahých s ešte väčšou mierou, než po celý rok. Hovorí sa, že dušiam sa najlepšie odchádza v jeseni a zime, možno preto sú tieto sviatky – spomienky na nebožtíkov, zaradené do kalendára práve v novembri – v mesiaci, ktorý patrí rovnako jeseni ako aj zime.

Chodíme po cintorínoch, čistíme hroby, kupujeme a prinášame kytice a vence, zapalujeme sviečky. Týmto počinní chceme tým, ktorí nás navždy opustili dať vedieť, že sme na nich nezabudli a že sme vďační, že tu s nami boli. Nikto z nás nedokáže predpovedať, ako dlho tu bude, ale všetci by sme si mali uvedomiť, že máme na zemi príležitosť, aby sme urobili pre niekoho niečo dobré, niečo zapamätateľné, vytvorili spomienky, vďaka ktorým budú zase myslieť pozostalí na nás. Spomínajme na našich nebožtíkov, lebo len vďaka nim sme tam, kde sme, len vďaka nim je z nás to, čo je a len vďaka našim spomienkam môžu naši blízki, priatelia a známi žiť navždy.

Edita Gúľavová

Zamyslenie

Počas dušičiek oživa i téma života pred narodením, keď si spomíname na našich zosnulých i počatých detí, ktoré neuzreli svetlo tohto sveta. Tomu ako prebieha život pred narodením, sa venoval svetovo uznávaný slovenský vedec Peter Fedor – Freybergh, ktorý prvý definoval pojem prenatalne dieťa. Poukázal na význam vzťahu medzi matkou a dieťaťom ako nenahraditeľné obdobie pre rozvoj samotného dieťaťa.

Citové vnímanie u dieťaťa nastáva veľmi skoro (už v 28 dni gravidity). Počaté dieťa cíti hlavne, či je prijaté alebo neprijaté.

Prijaté a očakávané dieťa je vo vnútornom pokoji, môže sa maximálne rozvíjať, lebo pociťuje bezpečie.

Naopak, dieťa, ktoré je dlhodobo odmietané, zažíva toxický stres. To znamená, že sa cíti ako na nepriateľskom území. Snaží sa byť ostrážité a zredukuje svoj vývin na prežitie. Má to výrazný dopad hlavne na mozog a tiež imunitu.

Dieťa, ktoré žije s pocitom milovanosti, má obrovskú životnú devízu. Preto zahŕňajme svoje deti pozornosťou, aby vedeli, že sú pre nás dôležité, že nám na nich záleží.

Nemýľme si však lásku s materializmom. Nie je potrebné, aby mali deti všetko, na čo si pomyslia, ale aby vedeli, že v každej situácii sme tu pre nich.

Mgr. Katarína Chrastinová

Máľinské výročniny v roku 2021

255. výročie (1766) usadenia sa prvých Rómov – Cigánov v obci Málinec

So súhlasom zemepánov Szentiványiovcov začali v Máľinci žiť rodiny Alberta Berkiho a Františka Csiklába, ktoré sa venovali kováčskemu remeslu a boli aj vychýrenými hudobníkmi.

235. výročie (1786) zápisu v Korabinského lexikóne, že v Máľinci sa nachádzalo 10–12 salašov a baňa na zlato Svätý Michal na vrchu Osičiny

Ján Matej Korabinský bol uhorský pedagóg, kartograf, lexikograf, redaktor, a novinár narodený v Prešove. Jeho geograficko-historický a produktový lexikón Uhorska zaznamenáva v abecednom poradí najpoprednejšie miesta krajiny v 18. storočí nielen v nemeckom a maďarskom jazyku, ale aj v slovenčine.

220. výročie (14. 09. 1801) osamostatnenia sa Cirkevného zboru ECAV Málinec od Cirkevného zboru Ozdín

Cirkevný zbor ECAV Málinec patrila k Cirkevnému zboru Ozdín ako dcérocirkev od 1. polovice 17. storočia. Na prelome 18. a 19. storočia Málinec počtom veriacich (1269) prevyšoval matkocirkev Ozdín (441).

220. výročie (december 1801) vysvätenia prvého evanjelického farára Juraja Karla (1770–1837) v samostatnom Cirkevnom zbore ECAV Málinec

Pôsobil tu 36 rokov (1801–1837) až do svojej smrti. Pochovaný je pred evanjelickým kostolom.

210. výročie (9. 4. 1811) narodenia druhého evanjelického farára CZ ECAV Málinec Jána Theodosiusa Reguliho (1811–1865)

Pôsobil tu 28 rokov (1837–1865). Bol zavraždený dvoma zbraňníkmi na fare počas volebnej kampane Františka Kuchynku. Pochovaný je pred evanjelickým kostolom.

115 výročie (1906) prvého telefonického spojenia v Máľinci

110. výročie (1911) úmrtia tretieho evanjelického farára CZ ECAV Málinec Jána Hrka (1844–1911)

Pôsobil v zbore 44 rokov (1867–1911) až do svojej smrti. V rokoch 1904–1908 bol seniorom Novohradského seniorátu.

110. výročie (november 1911) nástupu štvrtého evanjelického farára CZ ECAV Málinec Alexandra Trokana (1883–1948)

Pôsobil tu 37 rokov (1911–1948) až do svojej smrti. V rokoch 1944–1948 bol seniorom Novohradského seniorátu. Pochovaný je pred evanjelickým kostolom.

100. výročie (1921) založenia prvého ochotníckeho divadla v Máľinci z iniciatívy Júliusa Pohranca

Prvým divadelným predstavením bola veselohra F. Urbánka – Sedliacka nevesta.

90. výročie (1931) postavenia trafiky na námestí v Máľinci

Tabakové výrobky, ceniny, a drobné papiernícke či dekoratívne predmety v nej takmer 70 rokov predávala pani Sabina Urbašiková. Dnes slúži ako informačné centrum obce Málinec

90. výročie (1931) ukončenia regulácie Lávkového potoka pretekajúceho stredom obce

O reguláciu so štátnou podporou sa v podstatnej miere zaslúžil richtár – starosta Július Kubiš – miestny hostinský. Richtárčil v období od 8.11.1927 do 28.12.1928. Dokončenia regulácie potoka, za ktorú húževnato bojoval sa nedožil.

85. výročie (jún 1936) prvého rádiového vysielania v Máľinci

Vladimír Findra – Košarec v Kronike Máľince uvádza: „Na dedine bol vysielací a prijímací rádiovoz. Bolo to jedno obrovské auto. Jeho majiteľom bola firma Telefunk. Propagačné auto, t. j. aby si ľudia kupovali rádioprijímače. Vysielacia sieň bola na obecnej úrade. Odtiaľ bolo vedenie drôtom na poštu a ďalej do vysielacej Košice. To vysielanie bolo tak silné, že na Buchánku bolo tak hlasno počuť, ako na dedine. Prvý rádioprijímač v našej obci mal Passuth.“

70. výročie (2. 9. 1951) slávnostného odhalenia Pomníka osloboditeľov na námestí SNP

Autorom sochy na pomníku znázorňujúcej vojaka so samopalom je akademický sochár Ján Hučko z Bratislavy. Na kamennom podstavci je umiestená tabuľa s menami občanov Máľince padlých v 2. svetovej vojne.

65. výročie (1. 4. 1956) nástupu šiesteho evanjelického farára CZ ECAV Málinec Andreja Hajduka (1929–2014)

Pôsobil tu 10 rokov. (1956–1966)

60. výročie (12. 1. 1961) prvého občianskeho pohrebu v Máľinci

60. výročie (10. 9. 1961) slávnostného otvorenia budovy novej školy Michalom Bakuľom, máľinským rodákom, vysokým štátnym a politickým funkcionárom

40. výročie (1981) používania nádob na domový odpad

Miestny národný výbor (MNV) zakúpil 200 nádob, ktoré sa rozpredali jednotlivým domácnostiam s cieľom znížiť znečistenie ovzdušia a riziko nákazy.

35. výročie (1986) započatia výstavby Vodárenskej nádrže Málinec

V 1. etape sa začala stavať úpravňa vody. Výstavba hrádze sa začala v roku 1989 a ukončená bola v roku 1994. Napúšťanie hrádze sa uskutočňovalo nepretržite od januára 1994 do 1. júna 1995.

25. výročie (1996) založenia klubu dôchodcov v Máľinci

Zakladajúcimi členmi boli 64 dôchodcovia. Klub má stavovské a verejnoprospešné poslanie.

15. výročie (2006) rekonštrukcie pôvodnej máľinskej drevenice na obecné múzeum

Drevenica pochádza z 19. storočia a reprezentuje tradičnú roľnícku usadlosť v Máľinci.

Želmíra Urdová

Historický kalendár

Gustáv KRUŽIČ – maliar, grafik, textilný výtvarník, člen Slovenskej výtvarnej únie sa narodil 18. 11. 1911 v Máľinci, časť Látky. Detstvo prežil v Dobrošskej Lehote. Po vyštudovaní pôsobil ako justičný úradník. Pedagogicky pôsobil na LŠU v Lučenci. Neskôr žil a tvoril v Bratislave. Autor grafického návrhu erbú mesta Lučenec (1962), ktorý sa používa dodnes. Zomrel 24.5.2004 v Bratislave, pochovaný je na cintoríne v Slávičom údolí.

generálmajor František NOVEK – narodil sa 11. 10. 1912 v Máľinci. Pracoval ako robotník v miestnej sklárni. V roku 1931 odišiel študovať do Sovietskeho zväzu. V roku 1941 vstúpil do Červenej armády. Bojoval na Ďalekom východe, zúčastnil sa bojov proti finskej Karelskej armáde. V roku 1942 vstúpil do obkľúčeného Leningradu, kde bojoval až do ukončenia blokády. Bol zranený a po vyliečení sa stal členom 1. Čs. armádneho zboru. Zúčastnil sa bojov o Sokolovo, Kyjev a od Dukly až po Prahu. Po ukončení vojny bol dôstojníkom čs. armády, pracoval v diplomatických službách. Nositeľ viacerých vyznamenaní a medailí, napr. Za obranu Leningradu, Kríž za chrabrosť, Za oslobodenie Prahy a iné. Napísal knihu *Vitazné salvy*. Zomrel 18.6.1991.

Pavel KARLÍK – narodil sa 28. 10. 1923 v Máľinci. Pracoval v sklárskom závode v Katarínskej Hute, neskôr na ONV Poltár. Bol dlhoročný funkcionár na MNV v Máľinci, kde pôsobil v rôznych funkciách. Stal sa najdlhšie pôsobiacim predsedom Miestneho národného výboru v Máľinci. Funkciu predsedu vykonával v rokoch 1964–1986, kedy po ukončení volebného obdobia odišiel na starobný dôchodok. Zomrel 9. 1. 2002, pochovaný je v Máľinci na cintoríne v Hute.

Pripravil: Juraj Janšto

SPISOVATEĽ LADISLAV ŤAŽKÝ A LOMENČÍKOVCI

Základné a stredoškolské vzdelanie, ale ani vysokoškolské mi neumožnilo vytvoriť si kompletnejší obraz o významných slovenských spisovateľoch druhej polovice 20. storočia. Viacerí z nich boli v 70. a 80. rokoch 20. storočia postavení mimo hru, lebo v tzv. krízovom období rokov 1968 – 69 prejavovali „protisocialistické, oportunistické názory...“ Jedným z nich bol aj Ladislav Ťažký (1924 Čierny Balog – 2011 Bratislava), o ktorého živote a tvorbe som sa dozvedel od môjho krstného otca, Jána Lomenčíka (1925 Málinec – 1992 Martin).

Bratia Ján a Július Lomenčíkovci

S L. Ťažkým totiž na začiatku 40. rokov elévčil vo Vojenskom zemepisnom ústave (nahrádzal strednú školu – na úrovni odborného učilišťa) v Bratislave.

Keď som sa s L. Ťažkým stretol na jednom z vedeckých seminárov v Nitre (pred dvadsiatimi rokmi) a prihovril sa mu svojím priezviskom, hneď sa rozepamätal na Jána Lomenčíka. Povedal, že s ním sa v škole aj viac skamarátil, lebo ich rodné kraje – Málinec a Čierny Hron – spájala spriaznená kultúrna mentalita.

Bol som prekvapený z jeho obdivuhodnej pamäti, lebo sa dopodrobna rozhovoril o vtedajších časoch a o mojom krstnom otcovi.

Povedal mi, že v románe *Amenmária*, v podkapitole *Laukovi zvoní žiletka*, literárne zobrazil môjho krstného otca ako prototyp literárnej postavy pod menom Lauko.

Presne si pamätal, že krstnému otcovi v kresliarni vždy vypadávala z ruky žiletka, ktorou chcel vyškriabať zle narysovanú čiaru. Pri tom žiletku mali zakázané nosiť. A učiteľ sa na to neustále rozčúľoval, čo v románe Ťažký zachytil takto:

„Zase zacvendžala žiletka. Jasné! Kde inde! V kúte. Do kresliarne sa nesmú nosiť žiletky, tunely sa nesmú obsekať žiletkou, cintoríny a kostoly sa nesmú krášliť, Lauko, ukáž, čo vieš robiť voľnou rukou. No, konečne... .. bém ti! Ktorý to bol? A dva razy... Vydýchli sme si. To je práma, pán zástavník. Ohromne to viete... o zajacoch, o žiletkách, smiať sa, to je ohromné. Lauko, vždy Lauko. – Pravdaže ty... .. bém ti, kto iný ako ty. Ukáž... daj sem! – Mikuš sa načiahol, Lauko opatrne šúcha ruku pod stôl a pomaly vyťahuje žiletku ako obyčajne, všetko ide po starom. – ... bém ti, a ešte jednu, druhú... Koľko ich ešte máš? – Jasné. Lauko ich má desať. – Dva týždne sa mám čím holiť... .. bém ti!“

Július Lomenčík a Ladislav Ťažký

Osobne som sa potom s L. Ťažkým stretol viackrát, na vedeckých seminároch v Nitre, ale aj v Banskej Bystrici. Pri každom našom stretnutí si vždy zaspomínal na Jána Lomenčíka (brata môjho otca Júliusa), lebo podľa jeho slov to bol „dobrý človek“.

Na vedeckom seminári v Nitre (22. mája 2007) mi do knihy *Amenmária. Samí dobrí vojaci* vpísal takýto text:

„Cez Júliusa Lomenčíka, ktorého obdivujem, lebo vie o mne viac ako ja, venujem všetkým LOMENČÍKOVCOM, príbuzným môjho priateľa Janka, s ktorým sme spolu prežívali hlúpu, ale poučnú vojnu a mladosť ako elévi i vojaci Vojenského zemepisného ústavu v Bratislave.“ A za svojím podpisom v zátvorke uviedol „čatár Matúš“.

Keďže, ako som už uviedol, počas štúdia som nemal možnosť poznať Ťažkého život a literárnu tvorbu, rozhodol som sa aj s úctou k tejto osobnosti spracovať kalendárium jeho života a diela pod názvom *Letokruhy života v súradniciach literárnych diel vpečatených v osídľach času* do zborníka z literárnej konferencie uskutočnenej 5. októbra 2004 v Banskej Bystrici. Preto mi odvtedy pri každom stretnutí hovoril, že viem o jeho živote viac ako on sám s dovetkom, že si kalendárium „... často číta, lebo mi pripomína aj niektoré skutočnosti, na ktoré som už zabudol...“ Nechcelo sa mi veriť týmto jeho slovám, lebo keď som moderoval besedu s ním na pôde Domu Matice slovenskej v Banskej Bystrici pri príležitosti jeho 85. narodenín, ale aj na poslednom stretnutí s ním v rámci festivalu Literárna Banská Bystrica koncom marca 2010, presvedčil som sa o jeho fenomenálnej pamäti, keď si do

Pokračovanie na str. 11

najmenších detailov pamätal mnohé životné udalosti, ale i osobnosti, s ktorými sa stretol. Z jeho podaní vanulo prirodzené rozprávačstvo, veľmi pokojné, logicky premyslené, ktoré každý prijímal ako posolstvo neopísateľnej ľudskosti.

Ladislav Ťažký na konferencii

Motto: „Ak píšem o sebe, cez seba píšem aj o iných, a ak píšem o iných, cez nich píšem aj o sebe.“

Pripomeniem ešte úplne prvé stretnutie s L. Ťažkým, keď som bol prítomný na besede s ním v Banskej Bystrici dňa 25. februára 1992, ktorú moderoval senior evanjelickej cirkvi Ján Dubíny. Ako poslucháča ma zaujali viaceré Ťažkého postoje k obdobiu, keď bol nespravodlivo obviňovaný a ulmčovaný za svoje humanistické postoje koncom 60. rokov. V jeho výpovedi nebolo cítiť žiadnu nenávisť, žiadnu pomstu. Po rokoch to bral ako niečo, čo bolo súčasťou jeho života v kontexte určitej spoločensko-politickej situácie. Na rozdiel od mnohých po roku 1989 sa „nehral“ na akúsi obeť alebo disidenta, čo vyjadril v jednej spomienke na stretnutie s vtedajším ministrom kultúry SSR Miroslavom Válkom. Dodnes mám uchované v pamäti jeho slová z tohto stretnutia. Zaspomínal si, ako sa po svojom vylúčení zo Zväzu slovenských spisovateľov stretol s M. Válkom, ktorý uznal, že Ťažký to má teraz ťažké. A L. Ťažký mu odpovedal: „Nie ja to mám ťažké, oveľa ťažšie to máš ty, Miro.“ Aj to svedčí o jeho pevnom charakte a „rovnej chrbtovej kosti“, lebo aj podľa vlastného vyjadrenia chcel „zostať človekom, ktorý sa nikdy neznížil ani len k duševnej a či myšlienkovvej krvnej pomste“.

Na besede som poprosil o autogram do svojho pamätníčka s napísaním nejakej myšlienky. A Ladislav Ťažký mi napísal, že „milovať je základ života a čistoty svedomia“. Myslím si, že táto myšlienka potvrdzovala jeho konanie, postoje, názory v každej etape jeho života. Ním vyslovené i napísané slovo nikoho nemohlo nechať ľahostajným. Preto, myslím si, že v tejto „zjazzvanej“ dobe jeho slovo chýba ako soľ v chlebe. Chýba aj preto, aby sme my, Slováci, cítili istú spolupatričnosť k duchovným a kresťanským hodnotám vytvorenými našimi predkami ako základu pre našské, slovenské, smerovanie do budúcnosti. Ladislav Ťažký najmä po roku 1989 v nových spoločensko-politických, ekonomických a kultúrnych podmienkach viackrát zdôrazňoval potrebu prirodzeného a neformálneho vlastenectva vyplývajúceho z poznania našej národnej minulosti. Preto myšlienky Ladislava Ťažkého sú a určite budú na Slovensku vždy živé a budú neustále upevňovať nádej a do slovenských žíl vlievať ľudskosť, ako to potvrdzuje aj jeho životné krédo: **„Nemať sa za čo hanbiť, smelo chodiť medzi ľudmi, nieť si zodpovednosť za svoje činy. Nerobiť zle iným, nezávidieť iným, nesiahat' im na česť. V ničom nepreháňať a najmä nemyslieť si veľa o sebe.“**

Július Lomenčík

JÚLIUS LOMENČÍK riaditeľ Slovenského literárneho ústavu Matice slovenskej

Július Lomenčík

Z Málinca pochádza viacero osobností, ktoré prekročili regionálny rámec a výsledkami svojej práce sa dostali do povedomia širšej kultúrnej pospolitosti na celom Slovensku.

Jedným z nich je aj doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD., ktorý popri práci vysokoškolského pedagóga na Katedre slovenského jazyka a komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici pracuje (na určitý úväzok) aj ako poverený riaditeľ Slovenského literárneho ústavu Matice slovenskej v Martine.

Zľava Mirka Podhorová, Elenka Ulická, Július Lomenčík (v strede), Anka Kančová a Juraj Sarvaš na besede v Banskej Bystrici

Na dlhodobu neobsadenú post riaditeľa Slovenského literárneho ústavu Matice slovenskej nastúpil literárny vedec, didaktik, publicista, kulturológ a básnik Július Lomenčík 1. mája 2019. V jeho náplni práce popri iných povinnostiach je aj hlavné redaktorstvo *Orla tatranského*, prílohy Slovenských národných novín pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť, ktorým tvorivo nadväzuje na odkaz Ľudovíta Štúra, zakladateľa *Orla tatranského* (1846).

„V súčasnom literárnovednom bádani sa nevenuje systematická pozornosť literárnej regionalistike. Verím, že práve v Slovenskom literárnom ústave MS je priestor na túto tému. Literárnu vedu v Matici slovenskej zameriam najmä na málo známe či zabúdané literárne osobnosti konkrétnych regiónov, ktorých tvorba má v širšom rámci kultúrny význam pre daný kraj. Musíme však začať od základov a teoreticky zadefinovať nejasné odborné termíny, ako je literárna regionalistika, literárny región či regionálny autor,“ naznačil Július Lomenčík rámcové zámery po svojom nástupe do funkcie.

/R.r./

Zdroj: IÚ MS

Z našich dvorov a záhrad

prekrásne ruže
a novembrové chryzantémy pani Katky Starove (rod. Gúglavovej)

Martin na bielom koni

Na Slovensku 11. novembra oslavujeme meno Martin, ktoré je latinského pôvodu a znamená *bojovný*.

Podľa pránostiky Martin prichádza na bielom koni a jeho príchod znamená začiatok zimy. Pováčšine so sebou prináša prvý sneh.

Dakedy sa hovorilo aj: „Na Martina, kúri sa z každého komína“ či „Na Martina medveď liha.“

Ale kto vlastne Martin na bielom koni je? Možno si niekto myslí, že ide o vybájenú bytosť, ale náš snehonosič naozaj žil a to v 4. storočí v Taliansku. Celým menom sa volal Martino di Tours a stal sa svätým, pretože učinil zázrak. Podľa legendy svätý Martin v období prvých mrazov stretol žobráka. Keď videl, že mrzne, daroval mu polovicu svojho plášťa. O pár metrov ďalej svätý Martin stretol druhého žobráka a daroval mu druhú polovicu svojho plášťa. Vtom sa rozjasnilo nebo a začalo sa otepľovať. Toto teplo trvalo pár dní. V Taliansku sa tomuto otepleniu hovorí *Leto svätého Martina* (*l'estate di San Martino*), čo v našich zemepisných šírkach nazývame *Babie leto*, ktoré sa u nás prejavuje v septembri a októbri.

Takže či už na Martina zasneží alebo ostane teplo, Martinovia sa tým nemusia trápiť, pretože pri nich je možné všetko. V každom prípade všetkým Martinom a aj ich modernejším menovcom Marošom prajeme všetko dobré k meninám a keď aj nebudú zasneženým Martinom na bielom koni, stále môžu byť vysnívaným princom na bielom koni.

Edita Gúglavová

Zima sa prihlásila – prvý sneh vo Vlčove, 1. 12. 2021 ráno.

Spracoval: Juraj Janšto

ŽIJÚ MEDZI NAMI

Ing. Vítázoslav Zákopčan

*Pokračovanie spomienok
Ing. Vítázoslava Zákopčana
z pracovnej cesty v Rusku*

Vietor v hrive IV. časť – kozáci z donských stepí, budhisti zo Saudye a mongolské plemená v Rusku

Predseda redakčnej rady nášho „Máliniského hlásnika“, Juraj Janšto, ma pred časom oslovil, aby som napísal o mojom pobyte v Rusku a vsunul do spomienok aj niečo o plemenách koní chovaných na území Ruska. Na tomto rozľahlom, geograficky členitom území s rôznorodými klimatickými podmienkami, s nespočtými etnikami s pradávnou históriou a aj v súčasnosti krajinou mnohých národov s rozdielnym spôsobom života, ktorý formuje príroda, je nespočetné množstvo plemien koní a ich geografických rázov. V predchádzajúcich článkoch som písal o plemenách vzniknutých v oblasti Centrálnej Čiernozeme, kde som dlhodobo pôsobil – o prastarom plemene Bitjug, v Európe a vo svete neznámom, a o Orlovskom klusákovi, jednom z najstarších a najpopulárnejších plemien v Rusku.

Mojou dávnou túžbou bolo vidieť súčasníkov koní dávnych slávnych kubánskych kozákov, terajšie plemená chované v stepiach okolo rieky Don. Taktiež vidieť rieku Don, pretože pohľady na veľké rieky a ich príbehy vo mne vyvolávajú pocit úcty a duchovna, dôstojnosti a tajomnosti. V Rusku sa mi pošťastilo byť pri dvoch zo šiestich najväčších ruských riek. Päť z nich sú sibírske rieky – Ob, Lena, Amur, Irtyš a **Jenisej**. Najväčšou riekou Ruska je Volga, o ktorej som sa zmienil v predchádzajúcom čísle. V astrachánskej stepi v delte Volgy som spoznal aj achaltekinské kone, tiež obľúbené kone ruských kozákov. Aj o nich som sa zmienil v predchádzajúcom článku.

Jenisej som spoznal, keď naša firma pôsobila v Krasnojarskom kraji na Sibíri. S ruskými kolegami sme riešili pestovanie krmovín v ich náročných podmienkach a aj rekonštrukcie starých „socialistických“ maštali pre hovädzí dobytok a radili pri výstavbe nových fariem. Naša firma sprostredkovala a vyviezla do tejto oblasti veľa stovák kusov vysokotetných jalovíc zo Slovenska a aj z celej Európy. Boli sme hosťami riaditeľa mliečneho závodu, ktorý okolo seba združoval niekoľko poľnohospodárskych družstiev. Venovali sa nám zooložníci, pracujúci pre mliekareň, manželka Galina a Valerij. Bývali sme v meste Abakan, neďaleko priehrady Sajansko-šušenskej vodnej elektrárne, na piatej najväčšej sibírskej rieke Jenisej. Meno elektrárne je odvodené od názvu Sajanského pohoria a obci Šušenskoje, kde bol Lenin v sibírskom vyhnanstve. Je to najvýkonnejšia vodná elektrárňa v Rusku a patrí medzi najvýkonnejšie elektrárne na svete. Priehrada je konštruovaná tak, aby vydržala zemetrasenie až ôsmich stupňov Richterovej stupnice a je zaznamenaná v Guinnessovej knihe svetových rekordov ako najväčšia stavba svojho druhu. Hrádza elektrárne je dlhá 1066 metrov a vysoká 245 metrov. Pohľad na ňu je úžas nad úžasmi. Sajansko-šušenská vodná elektrárňa je dnes predmetom polemiky na ostro sledovanej hranici medzi odporcami a zástancami budovania veľkých hydroenergetických diel. Valerij s Galinou pripravili pod priehradou, na brehu Jeniseja, vynikajúci šašlik a s pribúdajúcou hladinou alkoholu v krvi a klesajúcou hladinou vodky vo fľaši, boli naše polemiky o priehrade čím ďalej zaujímavejšie. Ale o zážitkoch na Sibíri a o rieke Jenisej napíšem v niektorom inom článku.

Vrátim sa k rieke Volga. Mal som príležitosť vidieť veľké rieky, ktoré napájajú jej koryto, a tak z nej tvoria jednu z najúžasnejších riek európskej časti Ruska. Pri práci v Tatarstane, asi 250 kilometrov od mesta Kazaň, som sa zúčastnil prípravy projektu jelinej obory, ktorá sa mala vybudovať na brehu rieky Oka, úžasnom a veľkom prítoku Volgy. Videl som ešte ďalší veľký prítok Volgy, riekou Kama, neďaleko mesta Kazaň (neďaleko na ruské pomery), keď sme sa presúvali za projektantmi sídlacimi v meste Samara. Je dosť nepresné hovoriť o prítokoch, lebo tieto rieky sú v tejto časti toku také veľké ako Volga. Skôr by bolo vhodnejšie povedať, že sa spojili. No ale mnou najočakávanejší prítok Volgy bola rieka Don. Príbehy riek Don a Kubáň sú úzko späté s kozáckou históriou a ich koňmi. Splnilo sa mi to pri služobnej ceste do Soči. Z Voroneža do Soči je to autom dosť náročná „štreka“, ale práve dokončovali kvôli olympiáde v Soči diaľnicu a niektoré úseky už boli prejazdne.

Cestujeme už mnoho hodín. Do večera chceme byť v Rostove na Done. Step je široká, modrá obloha splýva s horizontom a vysoké trávy skrývajú nádherné rozlohy. Tu sa zabúda na čas a stráca sa zmysel pre priestor. Práve na takýchto otvorených priestranstvách vznikol slávny Donský kôň, z ruských koní najznámejšie plemeno. Tieto kone získali neuveriteľnú slávu a stali sa verným a spoľahlivým spolubojovníkom v zbrani donských kozákov. V Rostove na Done prenocujeme a budeme pokračovať v ceste až do Soči, kde firma vlastní vinohrady a vinársky závod. Na ďalší deň, cestou späť do Anny, sa zastavíme v kozáckej jazdeckej akadémii v Rostove, kde sa máme dozvedieť o histórii kozáctva a taktiež obdivovať jazdecké umenie žiakov jazdeckej školy a samozrejme donské a buďonovské koníky. Taký bol plán.

Rozsiahle stepi Ruska si nemožno predstaviť bez troch vecí: trávy, modrej oblohy a stád voľne žijúcich koní. Od nepamäti bolo územie okolo rieky Don známe chovom veľkých stád miestnych koní. V 18. storočí sa veľký počet týchto prevažne tmavo zlatých koní voľne prehánal po donských stepiach. Ich predkami boli kone rôznych kočovných kmeňov, pričom prvotný vplyv mal mongolský nagaj, ale aj kone zo severného Iránu, neskôr aj perzský arab, turkménske kôň a púštné kone príbuzné achaltekincovi. Donského koňa ovplyvnil karabach, horský kôň z oblasti Karabachu v Azerbajdžáne. Typickou farbou pre kone z donských stepí bol ryšiak, často so zlatým leskom pripomínajúcim ich karabašských a turkménskych predkov.

Kobyľa donského plemena v typickom sfarbení

Donské kone veru nikto nerozmaznával. Žili v stádach na stepných pastvinách a starali sa samé o seba. V zime odhrabávali sneh, aby sa dostali k zamrzutej trávě pod ním. Donský kôň nie je vyslovene príťažlivý, ale je neuveriteľne tvrdý a ľahko sa adaptuje na akékoľvek nepriaznivé podnebie. Ľudia tieto kone oddávna využívali, ale až s príchodom kozákov došlo k prudkému zvýšeniu záujmu o rozvoj miestneho chovu koní. Vďaka kozákovi získali donské kone svoju vytrvalosť, ľahkosť a odvahu, ktorou je toto

Pokračovanie na str. 14

plemeno povestné. Kozáci v plemene ustálili aj povestnú ryšavo-červenú farbu srsti, čo vedeli využiť aj v boji, pretože jednotná farba koní kavalérie spôsobovala, že vyzerala ako oveľa väčšia masa, než bola v skutočnosti, a to veľakrát dokázalo zastrašiť nepriateľa.

Donský kozák vynikal vo všetkých jazdeckých kúskoch a bol obávaným nepriateľom v boji. Zásluhou kozákov, pôvodne hraničiarov, brániacich Rusko proti Tatárom a iným kočovníkom, získal donsý kôň svoje výborné vlastnosti. Plemeno a jeho jazdci sa stali slávnymi v rokoch 1812 – 1814, keď 60 000 kozákov na donsých koňoch pomohlo vyhnat Napoleonove vojská z Ruska.

Pôvodné osídlenie kozákov bolo v povodí rieky Don, kde sídlilo donsské vojsko a v povodí Dnepru, kde sídlili záporožskí kozáci (Záporožská Sič – územie dnešnej východnej Ukrajiny). V dobe svojho najväčšieho rozmachu, od 16. do 19. storočia, vytvorili niekoľko centier hlavne na riekach Don a Kubáň. Kubáňskí kozáci boli presídlení cárovnou Katarínou Veľkou na Kubáň práve z východnej Ukrajiny, aby sa skončilo ich nepriateľstvo s Poliakmi. Významné kozácke vojská boli aj v okolí Astrachánu. Veľká potreba kvalitných koní, schopných niesť jazdca aj ťažké bremená pri zachovaní rýchlosti a nenáročnosti viedla k tomu, že na donsých stepiach vznikali prvé žrebčiny. Donskí kozáci boli skúsení chovatelia, dôsledne zvyšovali výkonnosť svojich koní. Donský kôň, ako dostihový kôň nepôsobí nijakým zvláštnym dojmom, na dlhých tratiach je však neuveriteľne výkonný. Aj v dnešnej dobe štandardný test pod sedlom je prebehnúť 275 kilometrov za 24 hodín. Najvýkonnejšie koneprebehnú aj 300 kilometrov za 24 hodín, z toho 20 hodín s jazdcom na chrbte. Kozácke kone boli určené na boj, takže mali pomerne neznášanlivú povahu. Dobrý vzťah mali väčšinou len so svojim jazdcom, boli to kone jedného pána. Donské kone boli neskôr zlepšené a zväčšené križením s orlovským klusákom, streleckým arabom a anglickým plnokrvníkom. Až do začiatku 20. storočia nebola do chovu priliata žiadna ďalšia cudzia krv, takže donsý kôň sa stal pomerne ustáleným typom. Súčasné donské kone majú dobrú povahu, sú pokojné a ľahko zvládnuteľné. Dokážu pracovať v záprahu a ako ťažné kone pri ľahšej práci v poľnohospodárstve. Sú pracovité, veľmi vytrvalé a nevyžadujú osobitnú starostlivosť. Majú silnú imunitu a takmer nikdy neochorejú. Prvý typ donsého koňa bol skôr štíhly, v neskoršom vývoji vznikol ťažší kôň.

Cárska moc zo začiatku využívala kozákov ako lojálne vojsko pri potlačovaní vzbúr. Po vypuknutí októbrovej revolúcie (kozákov bolo vtedy 4,5 milióna) sa kozáci pridávali na obidve strany konfliktu. Drobní kozáci sa väčšinou pridávali k Červenej armáde, no mnohí skúsení velitelia bojovali s Bielogvardejcami. Po víťazstve komunistov v roku 1920, prišla na kozákov krutá rana v podobe dekozácie, pretože komunistická vláda tvrdila, že kozáci sú nebezpečný teroristický živel a potencionálny nepriateľ režimu. Kozácka samospráva bola zrušená a ich územia boli rozdelené medzi jednotlivé zväzové republiky. Hneď nato sa ich dotkla vlna združstevňovania, mnohí z nich boli označení za kulakov a odoslaní na nútené práce. Po bolševickom prevrate prepuklo na Done niekoľko kozáckych protikomunistických povstaní, ktoré prerástli do občianskej vojny. Proti bolševikom vtedy bojovalo 150 tisíc donsých kozákov. Preto komunistický režim podnikol proti kozákovi genocídu a odhaduje sa, že v rokoch 1919 a 1920, počas ruskej občianskej vojny bolo až 500 tisíc donsých kozákov a ich rodinných príslušníkov zavraždených, alebo deportovaných do vyhnanstva. Populácie kozákov boli ťažko postihnuté taktiež umelo vyvolaným hladomorom na začiatku tridsiatych rokov 20. storočia.

Zároveň však po bolševickom povstaní prešla časť kozákov, vedená atamanom Buďonným, na stranu bolševikov, pod príslubom, že im vrátia ich pôdu a dajú im aj majetky, čo kedysi patrili veľkostatkárom. Keď Hitler zaútočil na Sovietsky zväz, väčšina kozákov, napriek antikomunizmu a čiastočnej sympatie k

cárskemu režimu, vstúpila do Červenej armády.

Kozáci boli považovaní za najlepšie ľahké jazdectvo. Boli nasadzovaní na špecifické vojenské operácie, kde sa naplno využívala ich rýchlosť spojená s presným manévrovaním otvorených formácií. Potvrdili to vo viacerých vojnách a bez kozáckych šablí sa neobišla žiadna Rusko-turecká vojna v 18. a 19. storočí.

Podľa zákona z roku 1875 trvala kozácka služba 20 rokov a začínala sa vo veku 18 rokov. Do služby prišiel kozák vo svojej uniforme, so strelnou aj chladnou zbraňou a jazdeckým koňom. Za výcvik aj vojenskú službu niesla zodpovednosť kozácka Občina.

V roku 1936 zaradili kozákov do jazdeckých jednotiek Červenej armády. Mnoho kozákov bojovalo aj v partizánskych jednotkách proti Nemcom. Pravidelné kozácke jednotky Červenej armády sa vo Veľkej vlasteneckej vojne po prvýkrát vyznamenali v bitke pred Moskvou, kde prerazili nemeckú líniu a niekoľko týždňov viedli ťažké boje v nemeckom tyle. Kozáci výrazne pomohli pri obrane predpolí Kaukazu, najväčšiu úlohu zohrali kozácke jazdecké jednotky v bojoch v oblasti Tereku a Kubáne, keď sa podieľali na oslobodzovaní Krasnodaru. V Červenej armáde bojovalo od začiatku vojny 100 tisíc kozákov.

Po vojne boli kozácke jednotky spolu s jazdectvom zo Sovietskej armády vyradené a kozáctvo, ako ozbrojená zložka, prakticky zaniklo. Počas „perestrojky“ sa pomery v Sovietskom zväze uvoľnili, čo znovu umožnilo vznik základov kozáckej organizácii v tej podobe, ako bola pred Občianskou vojnou. V roku 1990 bola na zjazde kozákov vytvorená rada atamanov, následne začali v bývalých kozáckych oblastiach vznikať organizácie, ktoré združujú kozácke komunity. V súčasnosti na juhu Ruska kozáci fungujú ako polovojská organizácia, ktorá hliadkuje v ruských oblastiach. V období, keď som bol na Done, sa v ruskej „Dume“ prejednával zákon o kozáckej štátnej službe.

Plán vidieť donsých kozákov a ich kone v kozáckej akadémii v Rostove nám nevyšiel. V Soči nás čakala správa, že sa máme zúčastniť konferencie ohľadom osív na Semenárskom podniku v Stavropol'skom kraji, priamo v meste Stavropol'. Máme to vraj v smere na Savdyu, kde sme mali navštíviť náš najvzdialenejší poľnohospodársky podnik. Sucho a kobyľky tam zničili časť úrody poľnohospodárskych plodín a bolo treba rozhodnúť čo ďalej.

Znovu sme v stepiach. Cestujeme do Saudye. Savdya leží na juhovýchode Rostovskej oblasti, blízko hranice s federálnou Kalmyckou republikou. Do Savdyi sme prechádzali trasou Soči – Krasnodar – Novokubansk – Stavropol'. Čiže sme prechádzali kubáňskymi stepami, oblasťou kubáňskych kozákov. Videli sme voľne sa pasúce stáda koní. Konečne kozácke kone. Celou trasou sme cestovali stepami, v diaľke bolo vidno predhoria Kavkazu, krásna príroda, konečne som videl aj vrchy, nielen samú step. V Stavropoli sme sa zúčastnili konferencie, prezreli semenárske políčka, spoznali novošľachtence poľnohospodárskych plodín. Prešli sme aj podniky s chovom hovädzieho dobytku, hlavne mäsových plemien, ako kaukazské bielohlavé, kalmycké a aberden-angus. Angusy priviezli z Austrálie, vraj letecky. Neuveriteľné. Gubernia (kraj) im dala dotáciu na prevoz a rajón (okres) zase dotáciu na nákup, takže ich to vyšlo na sumu, ako keby nakupovali dobytok v Rusku.

Opúšťame oblasti kubáňskych kozákov a prichádzame do blízkosti hraníc s Kalmyckou republikou. Ľudia sú tu iného výzoru. Podobajú sa na Mongolov a sú zhovorčiví a usmievaví. Step je suchšia, miestami sme prechádzali krajinou pripomínajúcou polopúšť a potom sme znovu prišli do úrodnejšej krajiny, so zelenšími stepami a aj s poľami. Čím sme boli bližšie k hranici s Kalmyckou republikou, tým viac sme na stepiach pozorovali stáda typických kráv tejto oblasti – kalmycké plemeno. Kalmyci, pochádzajúci z Mongolska a severozápadnej Číny, žijú okrem Kalmyckej republiky aj v Rostovskej, Astrachánskej, Volgogradskej, Oreburskej oblasti, Stavropol'skom kraji a na Sibíri.

Pokračovanie na str. 15

Ich hlavným vierovyznaním je budhizmus, časť obyvateľov vyznáva pravoslávie. V Európe je to jediná budhistická krajina. Kalmyci priviedli pri svojom hromadnom odchode z Mongolska, začiatkom 17. storočia, zo svojej domoviny v Mongolsku do juhovýchodného Ruska svoje pôvodné plemená dobytká, oviec, koní a dvojhrbú ťavy. Kalmycké plemeno hovädzieho dobytká sa teraz nachádza v strednej Ázii (hlavne v Mongolsku) a južnom Rusku na suchých stepných pastvinách. Patrí do skupiny priamoroheho dobytká, vyznačuje sa špecificky formovanými rohmi, ktoré smerujú v miernych oblúkoch šikmo dozadu a špičkami k sebe. Do tejto skupiny patrí aj astrachánsky dobytok, ktorý som neskôr videl v stepiach v okolí Astrachánu. Jeho prirodzenou domovinou sú stepi a polopúšte. Sú prispôsobené drsným podmienkam chovu. Bývajú hnedej a červenej farby. Kravy sme videli na pastvinách s teľcami pod sebou. Teľatá vyzerali, napriek biednej pastve, veľmi dobre. Tučnučké a robustné. Kravky boli menšieho rámca, hádam 500 až 600-kilové. V pastevnej kondícii. Možno tá pastva predsa len bola pre toto plemeno akurátna.

Krava kalmyckého plemena

Charakteristickým rysom tohto plemena je ukladať si zásoby tuku na zimné obdobie, a to nielen podkožného, ale aj vnútro svalového. V zime ho využívajú ako energetickú rezervu na ochranu pred nepriaznivými podmienkami počasia. Nie je známe, že by takúto vlastnosť malo nejaké iné plemeno hovädzieho dobytká.

V stepi sme videli aj vzácné kalmycké kone. Boli doby, keď vo svojej domovine žili milióny kalmyckých koní. Teraz sú blízko vyhynutia. Ich krv koluje v mnohých plemenách, ako je napr. domský kôň, sibírsky kôň, kirgizský kôň a mnohých iných plemenách. O ich záchranu sa postarala univerzita v Eliste, v Kalmyckej republike. Sú to stredne veľké, vytrvalé, odolné koníky s ľahkými chodmi a sú schopné vydržať akokoľvek extrémne počasie. Sú schopné prežiť v suchých stepiach a polopúšťach a ani v týchto podmienkach nepotrebujú žiadne prikrmovanie. Sú vysoké 145 – 150 centimetrov a sú podobné kirgizskému koňovi, ale sú vyššie, majú hrubšiu hlavu, menej strmú lopatku a dlhšie nohy.

Kalmyci priviedli so sebou aj tučnochvosté hrubovlnné ovce, taktiež schopné prežiť aj v najťažších stepných podmienkach. Vidíme stáda týchto oviec, ako sa pasú v suchej stepi. Pastieri sú na koňoch, ale aj na motorkách, u nás už veteránov, značky Jawa 250 a 350. Pri hľadaní nových pasienkov prekonávajú tieto ovce veľké vzdialenosti. Pri presunoch na zimné pastviská sú schopné presúvať sa na vzdialenosť až 500 kilometrov. Oceňuje sa ich vytrvalosť a vysoká produkcia mäsa a tuku. Ten určuje aj celkový vzhľad plemena, tuk sa hromadí len v oblasti chvosta. Tuk tučnochvostých oviec je cenený hlavne v oblastiach ich tradičného chovu – v stepiach, predhoriach i horách Kaukazu. V oblasti chvosta ho môže byť 15 až 17 kilogramov. Hmotnosť oviec sa pohybuje okolo 80 – 90 kilogramov, barany vážia až 130 kilogramov, aj viac.

Baran tučnochvostého kalmyckého plemena

Produkcia mlieka je do 120 litrov mlieka za laktáciu. Noví susedia ocenili vynikajúce vlastnosti oviec plemena Kalmyk, a priľatím ich krvi do domácich plemien oviec sa zrodili ďalšie dve jedinečné plemená oviec s tučným chvostom – Edilbaevskaya a Gissar –, s ktorými som sa stretol hlavne v oblasti Astrachánu.

V tomto článku, viac-menej cestopisom s historickým podtónom, som chcel predstaviť úžasné rieky, dejiny ľudí a koní žijúcich v stepiach južného Ruska a zvláštne plemená hospodárskych zvierat, ktoré si sem priviezli ázijskí kočovníci po vyhnaní zo svojej pôvodnej domoviny. Svoj nový domov našli tu, v ruských stepiach. Aj ja som si tu uvedomil, že domov nie je len slovo. To je **domov**, krásne miesto kde sa vrátim. Už som sa tešil na domov, napriek vzrušujúcim zážitkom a nezabudnuteľným stretnutiam v zaujímavej krajine.

Ing. Víťazoslav Zákopčan

Prírodná lekárňa

Nadišiel čas, keď po celosezónnom nákupe v lekární matky prírody, kde sa platí voľným časom a dobrou náladou, môžeme naplno využívať jej produkty.

Zimný, sychravý čas nám dáva príležitosť užiť to, čo sme v lete nazbierali a spracovali. Čaje (aj mierne prešpikované), tinktúry, sirupy, likéry, mastičky, maceráty, mydlá ale aj sušené bylinky ako koreniny do jedál, kompóty, lekvár alebo džem, mrazené ovocie či zelenina a rôzne iné zdravie prospešné výrobky sú nám užitočné dvakrát. Prvý raz, keď sme bylinky a plody na ich prípravu zbierali a strávili voľné chvíle v prírode a druhý raz pri ich konzumácii, kedy sú zdrojom zdravia. Všetkého však s mierou.

Zároveň ale nezabúdajme na už viackrát spomínané:

"lekár lieči, príroda uzdravuje".

Stretneme sa na lúkach a v lesoch prírodnej lekárne v budúcom roku.

Juraj Janšto

Cyklus podobností Slovákov a Talianov – zvyky a tradície

Tradičné Vianoce

Vianoce, najkrajšie sviatky roka sú späť. Slovenské Vianoce si užívame s horou jedla a s každoročne sa opakujúcimi rozprávkami a filmami. V minulosti, keď ešte neexistovali televízory a podobné vymoženosti, s ktorými väčšinou trávim náš čas, sa žilo úplne inak. Rodina pohromade, každý boží deň, pri každom jedle, členovia rodiny boli súdržní a zvlášť na Vianoce sa od seba nepohli ale sa držali v kuchyni pod malým stromčekom, ktorý visel z plafóna. V zime, keď sú dni krátke a dlhé večery vyzerajú strašidelne, sa verilo, že počasie ovládajú strigy. Najväčšiu moc mali počas týchto šiestich dní – na Katarínu, na Ondreja, na Mikuláša, na Barboru, na Luciu a na Tomáša. Nič sa nepožičiavalo, nič sa nevracalo, jedol sa cesnak, dievky nepriadli, nechodili voľne do iných domácností, aby si o nich nemysleli, že sú strigy. Na Ondreja veštili, kto bude ich manžel, na Mikuláša uvítali v dome staršieho pána s vrecom sladkostí, na Barboru namočili do vody čerešňové vetvičky, aby zistili, či sa vydajú budúci rok a na Luciu chytali halušky s menami svojich nastávajúcich. Stridzie dni sa končili až 21. decembra na Tomáša.

V Taliansku sa na Vianoce už tradične od roku 1223 vďaka svätému Františkovi z Assisi robia jaslíčky. V každom regióne sú trochu iné. Výjav malého Ježiška v jaslíčkach so svojou mamou, Pannou Máriou, jej manželom Jozefom a so zvieratami zostáva zachovaný, ale okolie jaslíčiek dopĺňa výzdoba z predmetov typických pre región. Taliani majú aj našich slovenských Betlehemcov – pastieri a gajdoši, ktorým anjel zvestoval narodenie Pána, a preto schádzajú z vrchov do Betlehema a idú k malému Ježiškovi. Tento zvyk pochádza z hornatého regiónu Abruzzo, kde sa ľudia živia predovšetkým pasením oviec a kôz.

Pôvod Vianoc, vianočné postavičky a darčekonosiči

Vianoce sú kresťanský sviatok, ktorý vytvorila katolícka cirkev, aby znížila vplyv pohanských zvykov starých Slovanov, a teda prekryla *Kračún* oslavovaný 21. decembra.

Darčeky nosí deťom v niektorých talianskych regiónoch, napr. v regióne Furlansko-Julské Benátky svätá Lucia, rehoľníčka a zakladateľka dievčenských cirkevných škôl, v noci z 12. decembra na 13. decembra, potom je tu ešte Otec Vianoc a ježibaba Befana. Otec Vianoc (*Babbo Natale*) a Santa Claus sú jedno a to isté a vyzerajú ako náš Mikuláš, do konca 19. storočia aj nosili deťom uhlie namiesto darčiekov. Prečo? Majú rovnakého predchodcu svätého Mikuláša (*San Nicola*, *Nicolaus* na Vodke a nakoniec *Santa Claus* v Amerike). Kým my máme Mikuláša 6. decembra, vo viacerých krajinách chodí náš Mikuláš až v noci z 24. decembra na 25. decembra. Svätý Mikuláš bol biskup z gréckeho mesta Myry v rímskej provincii Lýkia, čo je už dnešné Turecko. Je to patrón detí, rybárov, obchodníkov a advokátov. Pred svojim zvolením za biskupa zachránil muža, ktorý vypadol z lode a vyslobodzoval prenasledovaných kresťanov počas vlády cisára Diokleciána, ktorých vykúpil zo zajatia svojím bohatstvom. Keďže bol biskup, Mikuláš na Slovensku chodil veľmi dlho oblečený ako biskup, vo sviatočnom cirkevnom rúchu s bakuľou. Všetko však zmenil anglický básnik *Clement Clarke Moore*, ktorý vytvoril báseň pre deti. V nej hovorí o Santa Clausovi, ktorý už zázračne chodí na saniach so sobmi a spúšťa sa dolu komínom. Darčeky dáva nielen do ponožiek zakvačených na kozube ale aj pod stromček. Americká firma *Coca-Cola* v 30. rokoch 20. storočia s reklamou na rovnomenný nápoj sa toho chytila a vtedy začal bum s výmenou kostýmov. Bradatí darčekonosiči sa postupne v priebehu desiatky rokov začali prezliekať za objemnejšieho staršieho pána s bielymi vlasmi a bielou dlhou bradou v červenom kostýme s bielym kožušinovým lemovaním. A tak, ak chceme vidieť pôvodného Mikuláša, musíme si kúpiť vianočnú

Mikuláš v MŠ Málinec, rok 1996

čokoládovú postavičku alebo pozrieť staré fotky. Na Slovensku nosí darčeky Ježiško poväčšine 24. decembra. Ježiška máme vďaka Martinovi Lutherovi, ktorý nechcel, aby evanjelici vzhliadali ku katolíckemu Mikulášovi. Paradoxne sa ale aj katolíkom zapáčil evanjelický Ježiško a zostal pre všetkých aj Mikuláš so sladkosťami. Otec Vianoc (*Babbo Natale*) nosí deťom na juhu Talianska darčeky už 24. decembra a na severe Talianska si deti musia počkať na ráno 25. decembra.

Štedrovečerná večera

Tak ako u nás, tak aj v Taliansku sa môže štedrovečerná večera líšiť. Niektorí Taliani dávajú prednosť moriakovi so šalátom a inde majú v obľube 7 chodov z rybaciny s cibulovou pizzou a cestovinami a nesmie chýbať kurací vývar. Tradičnými slaskosťami sú sladký chlieb/bábovky buď husto posypané cukrom *il Pandoro* alebo s kandizovaným ovocím *il Pannetone*. V niektorých regiónoch dokonca nerobia slávnostnú štedrovečernú večeru, ale až slávnostný obed na 25. decembra. My na Slovensku máme 24. decembra oblátky s cesnakom, medom a jablkom, kapustnicu, kapra so šalátom a opekance s makom ale aj hríbovku s vyprážaným rezňom a zemiakovým šalátom so zákuskami či na východe Slovenska na pravoslávne Vianoce nájdeme na stole pôstne jedlá z kapusty a fazule, bobáľky a cesnak.

Silvester a Nový rok

Taliani ešte na Silvestra upratujú vo svojich príbytkoch. Odnášajú všetko nepotrebné – zničený nábytok alebo opotrebované šatstvo na určené miesto na ulicu. Všetkého sa zbavia ešte v starom roku, a potom rovnako ako aj my na Slovensku oslavujú koniec starého roka a príchod nového roka.

Traja králi (*l'Epifania*) a nie je striga ako striga

Pre pravoslávnych veriacich Štedrý večer a inak sviatok Zjavenia pána – Traja králi. Mudrci z Východu, neskôr známi aj ako Traja králi – Gašpar, Melichar a Baltazár sledovali betlehemskú hviezdu a doniesli malému Ježiškovi do jaslíčiek tri dary – zlato, kadidlo a myrhu. A tak vďaka protichodným kalendárom v deň, keď bol obdarovaný malý Ježiško, sú obdarované aj pravoslávne deti.

V Taliansku tiež pamätajú na deti 6. januára. Ježibaba Befana je tradičná postavička, ktorá sa z Ríma dostala do celého Talianska. Befana chodí deťom vkladať do ponožiek na kozube sladkosti v noci z 5. januára na 6. januára. Existuje niekoľko legiend, jedna najznámejšia hovorí, že Befana stretla troch mudrcov/trach kráľov, keď išli za malým Ježiškom a prenocovali u nej. Pôvodne mala ísť s nimi ale nešla, a keď si to rozmyslela, boli už ďaleko, a tak doteraz blúdi (lieta na metle) a s vrecom sladkostí robí radosť na 6. januára všetkým deťom, pretože pre ňu predstavujú malého Ježiška.

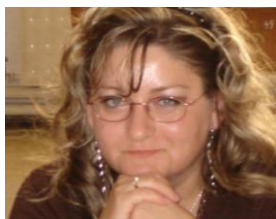
Či už sme spokojní s rozbalenými darčekom alebo vianočnou hostinou, nezabúdajme na to najdôležitejšie, odpusťme si navzájom, buďme k sebe dobrí a s poriadnou dávkou optimizmu vstúpme do nového roka.

Veselé Vianoce a šťastný nový rok 2022!

Edita Gúľavová

Šikovné ruky

Idka Šnúrniková

Vianoce už klopú na dvere a s nimi vchádza do našich príbytkov aj sladká vôňa a chuť najroznejšieho pečiva, čo ešte viac umocní vianočnú atmosféru.

V jednom starom porekadle sa hovorí niečo v tom zmysle, že všetci ľudia všetko vedia a je to úplná pravda. Nie každý človek má na všetko vlohy, každý je výnimočný v niečom inom.

Medzi šikovné gazdinky s výnimočným citom pre pečenie tých najrozličnejších sladkých maškrít patrí aj naša občianka, pani Idka Šnúrniková. Skromná, nenápadná, pracovitá, no zároveň zhovorčivá, usmiata, so zmyslom pre humor, ale hlavne šikovná „cukrárka“ s veľkým talentom a zručnosťou, u ktorej sa pri pečení snúbi fantázia so šikovnosťou. Ako to začalo a čo ju k tomu dovedlo?

„Pracovala som v sklárskom závode a po jeho zatvorení som zistila, že po vykonaní každodenných domácich prác mám aj tak veľa voľného času, na čo som nebola zvyknutá. Náhodou sa mi dostal do rúk recept na nejaké zákusky a tým sa to spustilo. Stále viac ma to priťahovalo skúšať, improvizovať, často aj formou pokus-omyl. Informácie a recepty som zháňala z kníh aj z internetu. Po nejakom čase sa z toho stal koníček, ktorý ma naplňa a potešuje. Na upresnenie musím ešte spomenúť, že pečenie ma nikdy nezaujímalo, vôbec som nemala k tomu vzťah ani ako dieťa. Zistila som, že je to záľuba, ktorá si vyžaduje hlavne trpezlivosť, pretože sa veľa vecí musí urobiť ručne. Napríklad taká ruža na torte má aj tridsať lupienkov a jej výroba trvá 2 až 3 hodiny. Upečiem všetko, okrem špicov a makróniek, ale najradšej pečiem torty. Najväčšiu som vytvorila trojposchodovú. Bavi ma vytvárať rôzne ozdoby, ako sú postavy, kvety a podobne. Na niečo používam formy, ale väčšinu robím ručne. Pečiem pre potešenie, rodine, známym a občas ma oslovia aj cudzí ľudia. Raz sa mi ozvala nejaká pani, že si objednáva po 3 kusy zákuskov z asi päťdesiatich druhov. Asi mala nepresné informácie a pomýlila si ma s cukrárňou. Po mojom vysvetlení sme sa na tom obidve dobre pobavili“, ukončila Idka náš rozhovor. Treba ešte dodať, že na jej výrobkoch si pochutili ľudia aj mimo nášho chotára, veď piekla napríklad až do Viedne.

Záverom jej želáme pevné zdravie, sladký život v kruhu najbližších, veľa tvorivých nápadov a málo elektrických výpadkov.

Juraj Janšto

cukrárske výtvary pani Idky Šnúrnikovej

Netradičný Mikuláš

Mikuláš nezabudol ani tento rok. Keď nemôžu deti k Mikulášovi, Mikuláš prišiel k nim. A to doslova. V sprievode Snehulienky a čerta zavítal ku dverám domov všetkých detí v obci. Prešiel všetky ulice a keďže by to bolo pešo náročné, mal svoj záprah s koňom. Zakývaním pozdravil, zazvonil zázračným zvončekom, odovzdal mikulášsku nádielku a aspoň na chvíľku vyčaroval sviatočnú atmosféru.

**Kde sa vzal, tu sa vzal,
Mikuláš pod oknom stál.
V ruke veľkú paličku,
na hlave mal čiapočku.
Z bielych fúzov teplý šál,
tak na deti vykúkal.**

Mikuláš v základnej škole

A je tu zas. Nezastavila ho našťastie ani korona. V oknách nachystané čižmy či topánky a rozžiarené oči čakajú, pozerajú, vyzerajú **Mikuláša**. I tento rok k nám prišiel zasa ako z pesničky. Doniesol balíčky pre všetky detičky.

Čert trošku postrašil beťárov a už sa lúčil.

Deti majú na čo spomínať. Veľmi sme sa naňho tešili.

ĎAKUJEME, deti základnej školy.

Mgr. Katarína Chrastinová

Nápad s tohtoročným netradičným Mikulášom pán starosta Ing. Igor Lacko veľmi rád privítal a ešte radšej podporil. Balíčky vyrobili pracovníčky komunitného centra spolu s členkou ÚRMC Marcelou Balogovou, ktoré boli nápomocné Mikulášovi (Alex Gašpar), Snehulienke (Tereza Halgašová) a čertovi (Viktória Balogová) pri rozdávaní balíčkov.

Touto cestou by sme chceli poďakovať všetkým zúčastneným a osobitne ĎAKUJEM patrí pánovi Jurajovi Urdovi, ktorý svojím záprahom vozil Mikuláša, Snehulienku, čerta a balíčky. Veríme, že sme potešili všetky deti v obci, veď nie je nič krajšie, ako vidieť radosť v detských očiach.

Kolektív KC

Mikuláš

Veľká čiapka červená,
dlhá, biela brada až po kolená.
Má aj veľmi maškrtný jazýček,
vpredú veľký pupok a na chrbte obrovský baliček.

Svoje soby on rád má
a milo veru vyzerá.
Miesto nosa, guľa malá,
čelo zmraštené a pevné ako skala.

Je to milý dedko starý,
prináša len dobrým deťom dary.
Kopec dobrôt vo vaku má
a keď detská duša sladko zaspí, do čižmičiek ich rozdáva.

Je to dedko Mikuláš.
O rok sa na teba budeme tešiť zas!

Ema Sarvašová

KRISKINDĽE, CÚG A BUDAPEŠŤ (pamäti Jána Findru - Košarca, napísane v roku 1972)

Nedostatok pracovných príležitostí, chudoba a málo pôdy na obrábanie nútili našich predkov koncom 19. a začiatkom 20. storočia hľadať si možnosti obživy a zárobku, kde sa len dalo. V tomto predvianočnom období vyberám zo spomienok Jána Findru-Košarca: "Málinčania chodili na sezónne poľnohospodárske práce na Dolniaky, chodili aj do hory šajty rúbať, sekcie kopat', za robotou odchádzali aj do Ameriky, Argentíny, do Francúzska. Keď v Šalgotárjáne otvorili uhoľné bane, naši predkovia si aj tam našli prácu a niektorí tam aj zostali, napríklad Adamovci či Pazuchovci.

Kriskindľe – to boli jedličky alebo smrečky, ktoré sa na Vianoce dávali do príbytkov za stôl. Dnes ich voláme vianočné stromčeky. Naši predkovia aj pred Vianocami našli spôsob, ako zarobiť nejaký groš. Na Sihle zakúpili jedličky na koreni, ktoré boli súčasťou na vianočné stromky. Išli tam na týždeň. V sanistre na ramenách si niesli potraviny, zápražku, chlieb, rezance, fazuľu. Ľudia na Sihle boli dobrosrdeční, prijali ich a poskytli ubytovanie. Naši spávali u nich na lavici alebo na šúpe na zemi. Narúbané jedličky znášali z hory a po 2–3 kusy zväzovali. Takto pripravené naložili na vozy a dovezli na Zelené. Nuž bola to drahá furmanka, ale čo sa dalo robiť. V Zelenove naložili náklad do vagónov a cúgom išli až do Budapešti. Názov cúg už dávno zanikol, ale ešte za mojej mladosti takto volali vlak alebo železniciu. Keď si stretol známeho a spýtal si sa ho, že kde ide, odpovedal že na cúg. V Budapešti bolo znova treba stromčeky prepraviť vozom na určené miesto, ktoré sa volalo Dunapart. Tu naši spávali v akejsi krčme, ktorí ako. Na stoloch aj na dlážke. Kriskindľe v noci strážil strážnik a aj toho bolo treba platiť. Boli tam aj vyše týždňa a zarobili podľa toho, koľko predali. No to bol zárobok taký ako lotéria. Keď do Štedrého dňa nepredali, ešte aj za odvoz museli zaplatiť. U nás v dedine boli kriskindľe hlavne smrečky a menej jedličky, ktoré nám dali naši rodičia na Vianoce na našu veľkú radosť. Cukriky na to určené, zabalené v lesklých papierikoch nám kúpili v obchode a tie sme na stromčeky poviešali. Bol malý, aj chudobný, ale hlavné bolo, že bol. Na Štedrý deň sme na ňom zapálili sviečky, bola to obrovská radosť. Hoci tých cukrikov bolo len asi 10–15, nám aj toľko bolo dosť a boli sme šťastní.

Keď som bol už väčší, tak som išiel do hory ukradnúť smrečka. Z Mäsierok som ho doniesol v rukáve v kabanici. Mäsierke, to je tá časť nad Čert'ážou."

Toľko zo spomienok nášho rodáka. Naši predkovia nemali život ľahký, živili sa ťažkou prácou, žili v skromnosti a v pokore. Ale žili...

Pripravil: Juraj Janšto

Vianočné nahrávanie

Jedinou kultúrou v našej obci je v poslednom čase miestny rozhlas.

Pre spríjemnenie predvianočnej atmosféry pripravili sme reláciu, v ktorej prostredníctvom miestneho rozhlasu sme Vám zavinšovali, zaspievali a zažehlali všetko dobré do nového roka 2022.

Mnohí si povzdychnú, že ten krásny vianočný čas trvá veľmi krátko. Je to tak, a pritom žijeme zvláštnu dobu v uponáhľanom a chorom svete. Preto je prepotrebné aspoň na chvíľu sa zastaviť. Aj keď tohtoročné vianočné sviatky budú len počas predĺženého víkendu, snažme sa zabudnúť na každodenné problémy a staré spory.

Veď vianočné rozprávky alebo príbeh Božieho dieťaťa zažehnajú všetko zlo a nenávisť, aby sme do roka 2022 vstupovali s čistým štítom. **Nech tieto Vianoce Vás všetkých naplnia pravým pokojom, radosťou, láskou, tak potrebným zdravím a Božím požehnaním. Nech sa splnia Vaše priania, očakávania a predsavzatia.**

Vo vianočnom programe sa prostredníctvom miestneho rozhlasu prihovorili: Anna Kančová, Mirka Turošíková, Miška Petriková, Majka Václavíková, Andrejka Havranová a Ivko Lacko. Vianočný program pripravili vychovatelia školského klubu miestnej základnej školy, Kamil Starove a Katarína Kantorová.

Rozhlasová relácia bude odvysielaná dňa 23. 12. 2021 o 14, hod. a 25. 12. 2021 o 13, hod.

Pripravila: Anna Kančová

Vianočný čas

Mohutný, vyzdobený a voňavý stromček sa nám v dome ligoce,
je čas pokoja a šťastia - sú tu Vianoce.

Pod stromčekom si každý v Štedrý deň svoj darček nájde,
či si malý a či veľký, teš sa, veď Ježiško ku každému zájde.

Sladké, voňavé koláčiky zdobia naše stoly.

Máme ich stále tak radi, ako keď sme mali boli.

Vôňa škorice, ihličia a mandarínok sa rozliala po celom dome,
ozdoby aj pozlátko sa ligoce na vianočnom strome.

Každému sa okná od čistoty blyšťa.

Bodaj by nie, keď ich žienky už od novembra čistia.

Terasy a rôzne kúty všetkých domov zdobia blikotajúce svetielka,
špičky striech pokrýva snehová nádielka.

Drobné biele tanečnice s bielou sukničkou poletujú a tancujú
na ľade.

Pozrite sa vôkol seba! Padajú z neba a sú všade!

Biely, mokrý sneh nám pod nohami vŕzga, aj ľad prská,
chrápe.

Je tu vianočný čas a s ním najkrajšie sviatky v roku -
- Vianoce.

Ema Sarvašová

Osemsmerovka

J	A	S	L	E	Z	V	I	A
E	B	N	O	V	C	V	K	E
Ž	Y	L	Y	M	A	L	O	S
I	R	K	R	K	I	O	L	N
Š	Á	L	U	K	I	M	Á	E
K	L	A	M	A	K	M	Č	H
O	P	E	K	A	N	C	E	U
N	N	O	L	E	J	N	A	L
O	Z	I	M	A	S	L	O	E

ANJEL, JASLE,
JEŽIŠKO, KLAM,
KLIK, KOLÁČE,
KRK, LEM, LOM,
MAK, MASLO,
MENO, MIKULÁŠ,
NÁM, OLEJ, ONO,
OPEKANCE,
RUM, RYBA,
SNEH, SNEHULE,
SOLAMYL, VAK,
ZIMA, ZVON,
ZVYK

ŽELÁME VÁM KRÁSNE A VESELÉ

Edita Gúglavová

Nový rok

Jeden rok sa práve končí
a zároveň nový začína.

Niečo už je na konci,
na staré sa odteraz už len spomína.

Bublínky šampanského v pohári šumia,
prskavky v rukách iskria.

Človek človeku sa vrhne do náručia,
nejedna raketa na oblohe žiari, píska.

Šťastný Nový rok!

Veľa zdravia, plno lásky,
nech sú správne vaše rozhodnutia aj každý váš krok,
nech vás smútok obchádza a z čela zmiznú vrásky.

Aby bol tento rok o čosi krajší,
nech v každého srdci vládne pohoda.

Aj keď sme už o čosi starší,
v túto noc naše oči láka trblietajúca sa obloha.

Ema Sarvašová

+421 908 451 068
info@pvoknoservis.sk
www.pvoknoservis.sk

Pozáručný servis plastových okien a dverí

Ponúkame vám odborný servis
a údržbu plastových okien a
dverí, servis eurookien, ako aj
montáž tieniacej techniky a
sietí proti hmyzu. Využite naše
profesionálne služby a
kontaktujte nás.

ZAVOLAJTE NÁM EŠTE DNES
0908 451 068

Prečo je potrebná
pravidelná údržba
plastových okien?

Aj plastové okná podliehajú viacerým
nepriaznivým vplyvom, ako prirodzené
starnutie a vysušenie tesnení.
Zanedbaná údržba okien môže
znamenat' zvýšenie tepelných strát a
tým vás pripraví o nemalé finančné
prostriedky ktoré ste do okien
investovali.

Čo vyriešime?

- ✓ Problémy s prefukovaním a zatekaním.
- ✓ Oprava, alebo výmena kovania.
- ✓ Výmena tesnenia okien.
- ✓ Montáž žalúzií a sietí proti hmyzu.

**Profesionálny
pozáručný servis**

Poskytujeme kompletný
pozáručný servis. Všetko
pre dokonalú funkčnosť
vašich okien a dverí.

**Údržba plastových
okien a dverí**

Pravidelnou údržbou sa
vyhnete opotrebovaniu
okien a zabezpečíte si
správnu funkčnosť kľučiek
kovania a tesnení.

**Montáž tieniacej
techniky**

Uvažujete nad montážou
žalúzií do interiéru, alebo
exteriéru? Ponúkame vám
individuálne riešenia
presne podľa vašich

PONÚKAME VÁM REIKI TERAPIU

Reiki je alternatívna liečebná
metóda pôvodom z Japonska,
ktorá sa používa na liečbu
fyzických a duševných
ťažkostí a ochorení.

Viac informácií a
kontakt v tomto videu:

<https://www.youtube.com/watch?v=qr5EbelMHhs>

Ľudové povedačky

Od Lucie do Vianoc,
každá noc má svoju moc.

Ako na Nový rok, tak po celý rok.

Na Nový rok o slepačí krok.

Na Tri krále o krok ďalej.

Na Hromnice o hodinu viac.

Na Hromnice medveď sa obráti na
druhý bok.

/ R. r. /

Vydáva: Obecný úrad Málince – registrované na MK SR EV 3157/09, ISSN 1339-2085, Periodicita tlače: 1x štvrťročne, Tlačiareň: **Ex muzic, s.r.o.** Lučenec
Redakčná rada: Anna Kančová, Mgr. Edit Gúglavová, Želmíra Urdová, Mgr. Katarína Chrastinová, Mgr. Marta Čepková, Ema Sarvašová, Ľubomír Jakuba,
predseda redakčnej rady: Juraj Janšto, Adresa: Obecný úrad Málince, Námestie SNP 474/1, 985 26, IČO 00316211, Kontakt: Tel: +421 47 42 91 122,
e-mail: starosta@malinec.sk, kancova@centrum.sk, noviny@malinec@gmail.com